

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН

ЗА УПРАВЉАЊЕ МИГРАЦИЈАМА У ГРАДУ СОМБОРУ ЗА ПЕРИОД
2023. ДО 2026. ГОДИНЕ

ГРАД СОМБОР

Садржај:

УВОДНА РЕЧ ГРАДОНАЧЕЛНИКА СОМБОРА	4
СКРАЋЕНИЦЕ КОРИШЋЕНЕ У ИЗРАДИ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА ГРАДА СОМБОРА.	6
ОСНОВНЕ ОДРЕДНИЦЕ ФЕНОМЕНА МИГРАЦИЈА У СВЕТУ ДАНАШЊИЦЕ	7
КРЕТАЊЕ СТАНОВНИШТВА И ТЗВ."ЛУТРИЈА РОЂЕЊА" У ОКВИРУ ГЛОБАЛНИХ МИГРАЦИЈА	9
ПОГЛАВЉЕ 1: Различити аспекти ЛАП-а и улога ЈЛС	10
1.1. Значење Локалног акционог плана за управљање миграцијама у граду Сомбору за период 2023. до 2026. године	10
1.1.1. Дефинисање Локалног акционог плана ЈЛС	11
1.1.2. Усклађеност Локалног акционог плана са Националним стратегијама Републике Србије и међународном регулативом	12
1.1.2.1. Међународни оквир	15
1.1.3.1. Савет за миграције града Сомбора	18
Чланови Савета за миграције града Сомбора:	19
Захвалност учесницима/цама у процесу локалног акционог планирања	19
1.1.3.2. Кратак преглед (Резиме) ЛАП-а града Сомбора	20
1.2. Општи циљ и специфични циљеви локалног акционог плана за управљање миграцијама у граду Сомбору за период 2023. до 2026. године	21
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ	21
Summary of LAP	22
1.2. Анализа стања интерних и екстерних предности и слабости града Сомбора (SWOT-анализа)	24
ПОГЛАВЉЕ 2: Град Сомбор	26
2.1. Опште чињенице о граду Сомбору	26
2.2. Демографски подаци	31
2.2.1. Кратак осврт на демографску ситуацију у Републици Србији	31
2.2.2. Демографски подаци у граду Сомбору	31
2.2.3. Размештај становништва и промене у густини насељености	35
ПОГЛАВЉЕ 3: Разврставање мигрантских групација	37
3.1. Циљне групе - категоризација мигрантских група	37
3.1.1. Мигранти у потреби без утврђеног статуса	38
3.1.2. Специфична права тражилаца азила	39
3.1.3. Остале мигрантске групе	40
3.1.3.1. Жртве трговине људима у миграционим токовима	41
3.1.3.2. Учесници економских миграција	43
3.2. Актуелне потребе и реализоване активности програма помоћи	46
3.2.1. Актуелне потребе заинтересованих домицилних корисника (са пребивалиштем - боравиштем на подручју града Сомбора)	46
3.2.2. Реализоване активности сарадње Комесаријата за избеглице и града Сомбора	48
ПОГЛАВЉЕ 4: Миграциони коридор и град Сомбор	49

4.1. Град Сомбор на траси пута глобалних миграција	49
4.2. Прихватни центар у Сомбору	50
4.3. Институције укључене у праћење ситуације и пружање помоћи у области миграционе агенде, са акцентом на функционисање прихватног центра	54
4.3.1. Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије	54
4.3.2. Град Сомбор	57
4.3.3. Полицијска управа Сомбор	58
4.3.4. Црвени крст Сомбор	62
4.3.5. Центар за Социјални рад Сомбор	72
4.3.6. Дом здравља Сомбор.....	73
4.3.7. Болница Сомбор	75
4.3.8. Завод за јавно здравље Сомбор	76
ПОГЛАВЉЕ 5: план имплементације ЛАП-а за управљање миграцијама у граду Сомбору за период 2023. до 2026.године	79

УВОДНА РЕЧ ГРАДОНАЧЕЛНИКА СОМБОРА

Поштовани суграђани,

Град Сомбор је за време оружаних сукоба на територији бивше Југославије деведесетих година 20. века, један од градова у Републици Србији који је многим избеглим, прогнаним и интерно расељеним породицама био прво место где су застали након страха које су преживљавали током путовања у непознато, иза кога је често остајало све што су имали. Велики број породица одлучио је да у Сомбору и његовим насељеним местима остане, да би након свега што се догодило, овде започео нови живот.

Породицама које су долазиле у континуитету из некадашњих југословенских република (Словенија, Хрватска и БиХ), од 1991.године, град Сомбор је, најпре у сарадњи са републичким и покрајинским органима и локалним огранком Црвеног крста, настојао да помогне кроз различите видове помоћи кроз налажење решења за смештај и исхрану као најјургентније збрињавање.

Повећавањем броја избеглих лица увећавале су се и потребе и обим проблема које је било потребно решавати, а све то је вишеструко превазилазило могућности односно капацитете јединица локалне самоуправе, па тако и Сомбора, иако су улагани максимални напори да се свим људима у потреби на неки начин помогне. Формирањем Комесаријата за избеглице 1992.године, отпочео је период сарадње са градовима и општинама у Републици Србији, које су у своју организациону структуру уврстиле повереништва за избеглице, која су кроз различите програме пружале различите врсте помоћи и услуге избеглицама на њиховој територији, што се наставило до данас.

Према расположивим информацијама, у Сомбору је прихваћено између 15.000 и 20.000 избеглих и прогнаних лица између 1991-1996. године, највише у току сукоба у Хрватској и БиХ, а нарочито након злогласне акције 'Олуја' 1995.године. Преко 10.000 је одлучило да у Сомбору трајно и остане. Интензивном сарадњом са Комесаријатом за избеглице, државним органима и институцијама, као и различитим хуманитарним организацијама међународног карактера, град Сомбор је спроводио велики број разнородних програма са циљем побољшања тешке животне, а првенствено економске ситуације ових породица кроз стамбено збрињавање и доделе различитих врста помоћи. Након НАТО бомбардовања СР Југославије 1999. године, у Сомбору је прихваћено најмање 200 интерно расељених лица са Косова и Метохије, од којих је један мањи део остао на територији града.

Град Сомбор је крајем 2010. године, донео свој први Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у граду Сомбору за период од 2011. до 2016. године. Истеком овог документа, у складу са усвојеним стратегијама Републике Србије које се тичу: управљања миграцијама, реинтеграције повратника по основу Споразума о реадмисији, економским миграцијама, решавања питања избеглица и интерно расељених лица, превенције и сузбијања трговине људима и заштите жртава, стратегије за младе и стратегије подстицања рађања, које су

узроковане и различитим променама на глобалном и регионалном нивоу, неопходно је да се изради нови Локални акциони план, у коме ће бити интегрисан садржај који се односи на измењене околности и друштвене групе које до сада нису биле обухваћене овим планским документом.

Уз остале мере и активности које се спроводе у оквиру надлежности јединице локалне самоуправе, град Сомбор је формирао Савет за миграције, ради праћења реализације програма за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса, као и ситуације у вези са вишеструко повећаним приливом миграната који илегално бораве на територији града, односно Републике Србије.

Циљеви постављени у претходном Локалном акционом плану су реализовани у високом проценту, чиме је град Сомбор кроз сарадњу са Комесаријатом и партнерским организацијама допринео побољшању положаја значајног броја породица из ове популације и њиховој интеграцији у локалну средину.

Израдом локалног акционог плана за период од 2023. до 2026. године, креира се планска база која ће омогућити системско решавање уочених проблема, имајући првенствено у виду потребе корисника као припадника одређене друштвене групације, а узимајући у обзир расположиве капацитете и ресурсе који су на располагању.

Нови документ представља логичан наставак стратешког приступа решавању проблема града Сомбора, и доношење и реализација у њему садржаних циљева, даће свој допринос даљој реализацији општих стратешких одређења локалне самоуправе.

Град Сомбор, као и друге јединице локалне самоуправе у Републици Србији, суочава се са хроничним проблемом недовољног обима средстава у свом буџету за растуће потребе за решавање разноврсних проблема са којима се суочавају његове институције, а са сврхом да грађани Сомбора и припадајућих насељених места на његовој територији имају што боље услове живота и становања. У том смислу једини начин за остварење зацртаних циљева из области миграција јесте партнерска сарадња Комесаријата, државних институција и донаторских организација, кроз ефикасно и фокусирано заједничко деловање.

Град Сомбор овим документом изражава спремност да у максималном обиму реализује циљеве Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по споразуму о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса, као и осталих мигрантских група у планираном периоду како би се ублажили проблеми са којима се суочавају и повећао квалитет живота наведених лица, било да у граду Сомбору бораве трајно или привремено.

Захваљујемо се свим учесницима у изради овог документа, са веровањем да ће он бити основа за успешну реализацију планираних активности, а нарочито за остваривање наведених циљева који су у њему садржани, и побољшање услова живота друштвених група на које се односи.

Градоначелник

Антонио Ратковић

СКРАЋЕНИЦЕ КОРИШЋЕНЕ У ИЗРАДИ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА ГРАДА СОМБОРА

ЕУ	- Европска Унија
ИОМ	- Међународна организација за миграције
ИПА	- Инструмент претприступне помоћи
ИРЛ	- Интерно расељена лица
ЈЛС	- Јединица локалне самоуправе
КИРС	- Комесаријат за избеглице Републике Србије трансформисан у Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије
ЛАП	- Локални акциони план
МЗ	- Месна заједница
НСП	- Новчана социјална помоћ
МРСП	- Министарство рада и социјалне политике
НВО	- Невладина организација
НСЗ	- Национална служба за запошљавање
НХЦ	- Новосадски хуманитарни центар
ОСИ	- Особе са инвалидитетом
РЗС	- Републички завод за статистику
СДФ	- Српски демократски форум
СДЦ	- Швајцарска агенција за развој и сарадњу
УН	- Уједињене нације
УНХЦР	- Високи комесаријат Уједињених нација за избеглице
ХЦИТ	- Хуманитарни центар за интеграцију и толеранцију
ЦЗСР	- Центар за социјални рад
SWOT	- Strengths, Weaknesses, Opportunities, Treats (снаге, слабости, могућности, препреке)

ОСНОВНЕ ОДРЕДНИЦЕ ФЕНОМЕНА МИГРАЦИЈА У СВЕТУ ДАНАШЊИЦЕ

Миграције становништва постале су глобална појава која све више добија на интензитету, отварајући при томе бројна питања и изазове за све који у њој учествују, изискујући неопходност решавања проблема димензија са каквима се до сада савремени свет није суочавао.

Миграције у најосновнијем смислу означавају кретање већих групација становништва са једног географског подручја на друго, без обзира на разлоге који су им узрок односно мотиве који их иницирају.

Миграције могу бити интерне – унутрашње, у оквиру границе поједине државе, и међународне, при којима мигрантска популација прелази једну или више државних граница да би се настанила у другој земљи у односу на земљу порекла.

Разликујемо добровољне и присилне миграције. Добровољне миграције су у највећој мери економске природе, у којима део популације због бољих могућности за постизање вишег стандарда живљења мигрира, из руралних, слабо насељених средина и мањих градова, у развијена подручја и велике градове, било да је у питању интерна или међународна миграција.

Присилне миграције резултат су у највећој мери ратних сукоба које су захватиле подручја у којима су групације које мигрирају до тада имале пребивалиште, или прети опасност да их захвате у најскорије време, као и резултат промене државне политике према одређеној групи становништва која код ње изазива основани страх за своју безбедност.

Треба поменути да поред миграција које узрокују ратови и политике које угрожавају поједине групе становништва, у присилне миграције спада премештање људи против њихове воље односно жртве трговине људима (без обзира да ли је реч о радној, сексуалној или експлоатацији неке друге врсте) као и сродне криминалне активности, као што је кријумчарење миграната, које за циљ имају остваривање зараде за организаторе наведених незаконитих активности.

Разлика између кријумчарења миграната и трговине људима јесте у карактеру и временском периоду, односно трајању ових активности. У случају кријумчарења, постоји пристанак особа које бивају кријумчарене преко једне или више државних граница како би дошле до жељене дестинације, и када тамо стигну у највећем броју случајева слободне су да се даље крећу слободно. Код трговине људима, жртвама (нагласак је на особама женског пола и малолетницима), се одузимају документи, могућност слободног избора и разним методама се присиљавају на експлоатацију која траје дужи временски период.

Према подацима МУП-а Републике Србије и Центра за заштиту жртава трговине људима (Миграциони профил 2021, стр. 34-37), поднете су 23 кривичне

пријаве против 43 извршилаца, оштећено је 46 жртава, од којих су 97,82% биле држављани Србије.

Центар за заштиту жртава трговине људима је током 2021. године идентификовао 46 жртава, од којих је било пунолетних 63,04%, и особе женског пола (80,43%). Код особа женског пола доминирају лица преко 18 година старости (45,65%). Најзаступљенији вид експлоатације је сексуална експлоатација (50%) код формално идентификованих жртава, а потом вишеструка експлоатација (17,4%).

Током 2021. године примљено је 26 пријава сумње на трговину људима у групи миграната. Од укупног броја пријављених међу мигрантском популацијом, 36,9 % чине лица до 18 година старости, а што се тиче пола, 61,53% чине мушкарци.

Да би се сагледала комплексност садашње ситуације у погледу савремених миграторних кретања чије су импликације вишеструке и далекосежне, неопходно је да се анализирају и на научној бази обраде сви аспекти овог проблема: - политички, социјални, економски и безбедносни. Државе које се налазе на трасама миграторних кретања и њихова друштва сусрећу се са неминовним и вишезначним социјалним променама, док се мигрантска популација, било да је стигла на жељене дестинације или јој је због политичко-безбедносних фактора појединих држава привремено или трајно онемогућен наставак путовања, суочава са читавим низом проблема: од ксенофобних образаца понашања појединих друштвених групација, проблемима интеграције у нову заједницу, разним друштвеним околностима и применама политика које за циљ имају стигматизовање ове популације. Посебан проблем представља различитост култура из које претежно потиче мигрантска популација (подручје Блиског Истока, Север Африке) и културе земаља дестинација или земаља кроз које на том путу пролазе (европске земље).

КРЕТАЊЕ СТАНОВНИШТВА И ТЗВ. "ЛУТРИЈА РОЂЕЊА" У ОКВИРУ ГЛОБАЛНИХ МИГРАЦИЈА

Испитивање укупног квалитета живота по земљама и могућности миграције у смислу приступа визама, открива да је доступност опција за миграцију делимично повезана са жребом рођења, а посебно са националним пасошем потенцијалног мигранта. Чини се, на пример, да је много мање вероватно да ће неке групе националности имати приступ визама и аранжманима без виза.

Henley Passport Index, означава глобално рангирање земаља према слободи уласка њихових грађана, на пример, открива да је способност појединца да релативно лако уђе у земљу у многим аспектима одређена националношћу. Приступ визама такође у великој мери одражава статус земље и односе у међународној заједници и указује на то колико је стабилна, сигурна и просперитетна у односу на друге земље.

Подаци такође показују два друга аспекта: постоје значајне разлике између високо ранжираних земаља људског развоја и других мање развијених земаља, као и чињеница да земље развоја средњег ранга могу истовремено бити земље извора, транзита и одредишта.

Држављани из земаља са веома високим нивоом људског развоја могу без виза путовати у око 85 одсто свих других земаља широм света. Ове земље су такође значајне и пожељне земље одредишта. Међутим, визна ограничења која постоје за земље са веома ниским нивоом људског развоја указују на то да су институционални путеви миграција често проблематични за њихове грађане. Нерегуларни путеви ће вероватно бити најреалнија (ако не и једина) опција отворена за потенцијалне мигранте из ових земаља.¹

Наведени извештај у великој мери указује на одређене елементе актуелног периода миграција и узроке масовних, трансконтиненталних, исцрпљујућих и високоризичних миграција толиког броја људи, који желе или су често присиљени најразличитијим, често чак животно угрожавајућим факторима да на било који могући начин своју земљу порекла напусте и започну живот у неким другим земљама, са културом често веома различитом од њихове.²

¹ Извор: <https://worldmigrationreport.iom.int/wmr-2022-interactive>

² Извор: https://www.migrationdataportal.org/international-data?i=avrr_host&t=2021&cm49=688

ПОГЛАВЉЕ 1: Различити аспекти ЛАП-а и улога ЈЛС

1.1. Значење Локалног акционог плана за управљање миграцијама у граду Сомбору за период 2023. до 2026. године

Стратегијски планови градова и општина у Републици Србији представљају планске документе средњорочног карактера у којима су интегрисани стратегијски циљеви. У овим документима садржани су:

- смер
- приоритети
- акције
- мерљивост остварења циљева
- одговорност за реализацију.

Процес локалног акционог планирања унапређења положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и миграната без утврђеног статуса у потреби, као и осталих мигрантских група присутних у граду Сомбору, подразумева активности анализирања, евалуације и прецизног одређивања реално остваривих циљева, чија реализација ће значајно побољшати живот и положај избеглих и интерно расељених лица, повратника по основу Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и миграната без утврђеног статуса у потреби, као и осталих мигрантских група у граду Сомбору са насељеним местима и припадајућој околини, у периоду од 2023. до 2026. године.

Квалитетан стратегијски план мора да поседује следеће особине:

- заснован на реалном сагледавању садашњег стања у граду/општини
- оријентисан на побољшање тренутне ситуације и развојно усмерен
- базиран на партнерским односима различитих органа, институција, појединих друштвених група и појединаца
- отворен за мониторинг и евалуацију
- аутентичан и реалан
- утемељен на чињеницама и
- конципован да буде разумљив широј јавности.

Плански документи јединица локалне самоуправе, односно градова и општина, морају да буду усклађени са планским документима донетим на вишим нивоима власти (Републичком и нивоу Аутономних покрајина) на чијој се територији налазе. То

подразумева да јединице локалне самоуправе (ЈЛС у даљем тексту) не излазе из своје изворне надлежности које су прописане Уставом Републике и Србије и законском регулативом.

Начин усклађивања планских докумената је преузимање посебних циљева који су наведени у планским документима са којима се доносе и који постају општи циљеви, а када је то могуће преузимају се такође и рокови за остваривање циљева.

1.1.1. Дефинисање Локалног акционог плана ЈЛС

Дефиниције Локалног акционог плана могу бити интерпретиране на више начина:

а) оперативни план за решавање проблема и побољшање положаја различитих мигрантских група под којима подразумевамо: избегла и прогнана лица, интерно расељена лица, повратнике по споразуму о реадмисији, лица из трећих земаља (мигранти у потреби без утврђеног статуса и тражиоци азила), економске мигранте и остале препознате мигрантске групе;

б) скуп средњорочних мера које ЈЛС планира да примењује да би побољшала положај и умањила тешкоће са којима се у стварности суочавају мигрантске групе одређивањем специфичних циљева, као и мерљиве методологије за праћење резултата

в) елемент који повезује централну и локалну политику

г) званични документ који је резултат усклађеног става локалне власти са другим институцијама, организацијама и друштвеним групама који дефинише план промена на територији ЈЛС.

У овом стратешком документу одређене су одлуке које се односе на карактер значајних промена које могу побољшати услове живота избеглих, прогнаних, интерно расељених лица, повратника према Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса, економских миграната, жртава трговине људима и различитих видова насиља, које град Сомбор намерава да оствари на својој територији током временског периода 2023-2026.године.

Процес доношења одлука базиран је се на избору оптималног модалитета заједничког ангажовања капацитета свих социјалних актера у локалној заједници при утврђивању приоритетних циљева, планирању и имплементацији плана. Локални акциони план за унапређење положаја наведених различитих мигрантских друштвених група, представља резултат процеса планирања или планску одлуку којом су дефинисани основни начини остваривања циљева развоја ове области функционисања локалне заједнице.

Општи циљ креирања Локалних акционих планова на нивоу јединица локалне самоуправе је проналажење решења на нивоу државе која ће пружити подршку Влади

Републике Србије да на ефикасан и одржив начин одговори на изазове са којима се суочавају различите друштвене мигрантске групе, узимајући у обзир њихове проблеме, потребе и реалне могућности и надлежности државних органа и институција, на основу утврђене државне политике, као и потписаних међународних споразума.

У току израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији и миграната у потреби без утврђеног статуса, као и осталих мигрантских група у граду Сомбору, коришћени су различити извори и начини прикупљања података: резултати анкете о потребама избеглих и интерно расељених лица, подаци добијени евидентирањем потенцијалних корисника, резултати упитника за породице избеглих лица спроведеног по налогу Комесаријата за избеглице и миграције, статистички подаци, различити извештаји и документи из ове области, подаци Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије, локалног повереништва за избеглице, организације Црвеног крста и невладиних организација.

1.1.2. Усклађеност Локалног акционог плана са Националним стратегијама Републике Србије и међународном регулативом

Актуелни законски оквир за питања избеглица је Закон о избеглицама („Службени гласник РС“, бр. 18/92 као и Измене Закона које је ове године усвојила Народна Скупштина Републике Србије ("Службени гласник РС" бр.30/2010), с обзиром на уочену потребу да се регулишу актуелне потребе и питања избеглица.

Као кључни закон који прописује форму и основне елементе овог планског документа је Закон о планском систему („Службени гласник РС", број 30/2018).

Националне стратегије усвојене у Републици Србији представљају оквир у коме се дефинишу правци деловања и групе активности које треба да резултују остваривањем најпре специфичних, и на темељу њихове реализације, општих циљева.

- Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица представља темељ и одређује основне правце деловања – обезбеђивање услова за повратак, односно обезбеђивање услова за локалну интеграцију, у складу са међународно прихваћеним циљевима за поправљање положаја наведених група.
- Национална стратегија за управљање миграцијама системски дефинише планско и организовано управљање миграцијама праћењем како спољашњих, тако и унутрашњих миграционих кретања. У оквиру ове стратегије је спровођење активности са циљем праћења регуларних и праћења и смањења нерегуларних миграција, али и побољшање положаја избеглица и ИРЛ, ефикасна реинтеграција повратника по Споразуму о реадмисији.

- Национална стратегија реинтеграције повратника по Споразуму о реадмисији дефинисала је конкретне активности, које се тичу издавања личних докумената, решавања питања смештаја, односно стамбеног збрињавања, повећања могућности за запошљавање и остваривање других права, као што су права на здравствену заштиту, образовање, социјалну, породично-правну заштиту, итд.
- Стратегија економских миграција Републике Србије – покрива низ тема у вези са феноменом економских миграција, њиховим управљањем, корелацијом миграција и развоја, као и улогом дијаспоре као покретача (локалног) развоја. Кључне циљне групе су радно способно становништво, дијаспора, повратници из иностранства и странци различитих образовних профила. Општи циљ Стратегије је стварање привредног и друштвеног амбијента за успоравање одласка радно способног становништва, јачање веза са дијаспором, подстицање повратних и циркуларних миграција, као и привлачење странаца различитих образовних профила.
- Стратегија очувања и јачања односа матичне државе и дијаспоре и матичне државе и Срба у региону — настоји да обезбеди адекватне материјалне, социјалне и политичке услове за успешан развој и очување српског језика, ћириличног писма, културе и идентитета наших држављана и сународника који живе и раде изван граница Републике Србије. Сврха је била и позиционирање и дефинисање улоге Републике Србије као матичне државе свих њених држављана који живе у иностранству, Срба у региону, као и припадника српског народа, иселеника са територије Републике Србије и из региона и њихових потомака.
- Стратегија превенције и заштите од дискриминације – општи циљ је изједначене могућности за припаднике група које су у ризику од дискриминације да на равноправној основи са другима уживају сва људска права и слободе, као и унапређена ефикасност система превенције и заштите од дискриминације у свим областима и на свим нивоима.
- Стратегија за превенцију и сузбијање трговине људима, посебно женама и децом и заштите жртава – циљ обезбеђивање свеобухватног и континуираног одговора друштва на трговину људима, у складу са динамиком нових изазова, ризика и претњи, на тај начин што ће се унапредити систем превенције, помоћи и заштите жртава и сузбијања трговине људима, посебно женама и децом.
- Национална стратегија запошљавања – утврђује основни циљ политике запошљавања, а то је да се у Републици Србији успостави ефикасан, стабилан и одржив тренд раста запослености и да се политика

запошљавања, као и институције тржишта рада потпуно ускладе са тековинама Европске уније.

- Стратегија развоја образовања у Србији до 2030. године – је поставила темеље развоја предуниверзитетског и универзитетског образовања у 21. веку који се односе на повећање квалитета, обухвата, релевантности и ефикасности образовања, а ради стварања услова за лични и професионални развој сваког појединца, као и развој друштва и државе заснованих на знању.
- Национална стратегија за младе – представља системска решења најзначајнијих питања у различитим областима живота младих у Републици Србији, као дугорочни план у смислу унапређења запошљавања и запослености младих, могућности за стицање квалификација и развој компетенција и иновативности младих, активно учешће младих у друштву, здравље и благостање младих, подршке младим мигрантима, итд.
- Стратегија пољопривреде и руралног развоја Републике Србије – тежи успостављању нове пољопривредне политике, дефинисане у складу са принципима модерног управљања јавним политикама и у складу са моделом европске подршке пољопривреди. Циљ је смањити заостајање у технолошком развоју за конкурентским земљама и омогућити ефикасније суочавање пољопривредног сектора са ефектима климатских промена.
- Остале наведене националне стратегије садрже планску основу и дају смернице за развијање мера и акција у области локалне интеграције избеглих, ИРЛ и повратника по Споразуму о реадмисији, као и осталих мигрантских група присутних у граду Сомбору, које доприносе унапређењу животног стандарда и побољшања њиховог друштвеног положаја.

1.1.2.1. Међународни оквир

Основ за израду националних стратегија представљају међународна документа које је Република Србија усвојила, а међу којима су најбитнији:

- Агенда Уједињених нација за одрживи развој 2030.
- Глобални компакт о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама
- Глобални компакт о избеглицама
- Конвенција УН о статусу избеглице 1951, припадајући протокол из 1967.
- Европска конвенција за људска права (1950)

Агенда УН за одрживи развој 2030 - Реч је о глобалној развојној агенди за период након 2015. У наредних 15 година се од држава потписница очекује да мобилишу све ресурсе како би искоренили сиромаштво, борили се против неједнакости и нашли одговоре на климатске промене. Агенда 2030, са 17 циљева и 169 потциљева одрживог развоја укључује све три кључне димензије одрживог развоја: економски раст, социјалну инклузију и заштиту животне средине. Институционални развој и сарадња, који треба да обезбеде владавину права и мир, су такође покривени одговарајућим циљевима. Једна од идеја водилца Агенде 2030 јесте да свако осети добробит од њене примене и да се нико не остави иза колоне ("leave no one behind"). Најважнији специфични потциљ који се односи на миграције је 10.7: „Олакшати прописне, безбедне, регуларне и одговорне миграције и мобилност људи, укључујући и кроз примену планских и добро управљаних миграционих политика“. Мигранти доприносе развоју кроз: транснационалне везе, искуства и знања и финансијске ресурсе који могу значајно да унапреде локалну заједницу. Интегрисање миграција и развоја у приоритете ће се одразити на неколико сектора – од тржишта рада, пореских прихода и урбаног планирања.

Глобални компакт о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама настао је из потребе за свеобухватнијим решавањем питања миграција, које је од све већег значаја у данашњем глобализованом свету. По својој природи, ради се о правно необавезујућем документу, али се на његову примену декларативно обавезало 152 државе чланице Уједињених нација. Основни разлози за усвајање овог Глобалног компакта били су

жеља за подстицањем међународне сарадње у погледу управљања међународним миграцијама, олакшавање развоја нових политика у области миграција за државе које се сусрећу с различитим изазовима и давање простора за његово спровођење у складу с локалним околностима и могућностима. Главно начело на којем почива Глобални компакт јесте заштита безбедности, достојанства, људских права и основних слобода свих миграната, без обзира на њихов тренутни правни статус. Решавање свих аспеката међународних миграција – укључујући хуманитарна, развојна и питања људских права, кроз унапређену координацију на међународном плану, борбу с ксенофобијом, расизмом и дискриминацијом према мигрантима и развој механизма за заштиту рањивих категорија миграната, представља жељени исход примене Глобалног компакта³. Државе потписнице су утврдиле укупно 23 циља који треба да обезбеде да сви мигранти, неvezано за њихов статус, буду у прилици да остварују људска права кроз обезбеђен приступ базичним услугама. Свака држава појединачно извештава о имплементацији ГСМ на својој територији, и то на основу резултата који се бележе на локалном нивоу.

1.1.3. Улога ЈЛС у процесу креирања Локалног акционог плана

- ЈЛС иницира поступак – доноси Одлуку за израду Локалног акционог плана (у даљем тексту: ЛАП)
- ЈЛС формира Савет за миграције на својој територији
- ЈЛС формира радну групу/тело и делегира јој овлашћења за израду ЛАП
- ЈЛС доноси одлуку о усвајању ЛАП-а
- ЈЛС омогућава услове за имплементацију ЛАП-а
- ЈЛС је одговорна за одрживост и спровођење ЛАП-а.

Улога ЈЛС при иницирању израде и корацима које је неопходно предузети у поступку израде и имплементације ЛАП-а, одређена је њеном дефиницијом као аутономног система управљања локалним заједницама које су конституисане на ужим деловима територије једне државе.

Постојање ЈЛС у оквиру државе представља резултат територијалне децентрализације овлашћења одлучивања и управљања на локални ниво. ЈЛС се може посматрати и као територијално одређена административна јединица која је гарант извршавања остваривања права на локално самоуправљање грађана који су у њој интегрисани. Територију јединице локалне самоуправе чини подручје једног или више насељених места, односно катастарских општина које улазе у њен састав.

³ Видети више у “Глобални компакт о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама”, ур. Бпогран Красић, Београдски центар за људска права, <https://www.bgcentar.org.rs/bgcentar/wp-content/uploads/2013/04/GLOBALNI-KOMPAKT.pdf>)

Ингеренције ЈЛС лимитиране су њеним територијалним оквирима који традиционално представљају природну и географску целину и економски повезан простор са изграђеном комуникационом мрежом између насељених места, са седиштем као гравитационим центром у средишту (Закон о локалној самоуправи, члан 17).

С обзиром на такав положај, органи ЈЛС могу да сарађују са удружењима, хуманитарним и другим организацијама у интересу ЈЛС, односно становника са њеног подручја. У оквиру својих надлежности, ЈЛС преко својих органа прати процес европских интеграција Републике Србије и у том смислу развија за то неопходне административне капацитете, све у складу са законом и утврђеном политиком Републике Србије.

Из наведеног проистиче да су администрирање и активности које ЈЛС спроводи у различитим пољима свога деловања, истовремено аутономне и делегиране са вишег – централног нивоа државне власти, али такође и ограничене државном политиком, као и законским оквирима у складу са Уставом Републике Србије.

Може се закључити да ЛАП као стратешки документ ЈЛС, односно града Сомбора, мора уважавати локалну ситуацију, проблеме и специфичности, али истовремено мора да буде усклађен са утврђеном законском регулативом, правима, преузетим обавезама и одговорношћу локалне самоуправе унутар државног система Републике Србије.

Период на који се односи Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса, као и осталих мигрантских група за град Сомбор је 4 године (2023. – 2026. година).

Процес израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса, као и осталих мигрантских група у граду Сомбору, базиран је на интерактивном мултидисциплинарном приступу који садржи следеће методолошке особености:

- Локални карактер – фокус на локалној заједници и наглашава локалне специфичности;
- Партиципативан – укључује шири портфолио разноликих учесника процеса системске подршке избеглим и интерно расељеним лицима, повратницима по основу Споразума о реадмисији, тражиоцима азила и мигрантима без утврђеног статуса у потреби, као и осталим уоченим мигрантским групама у локалној заједници, односно на територији града Сомбора;
- Егзактност - утемељеност на досадашњим искуствима, познавању реалне ситуације, присутним околностима, расположивим ресурсима, а пре свега потреби за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и миграната без утврђеног статуса у потреби, као и осталим уоченим

мигрантским групама

- Прилагођеност ситуацији у локалној заједници и њеним условима, елементима и актерима;
- Одговорност - допринос одговорности свих институција - друштвених актера локалне заједнице;
- Целовитост - посматра целину виталних елемената потребних за доношење одлука;
- Имплементира савремене методе планирања и дефинисања активности;
- Има за циљ позитивне промене услова живота дефинисаних циљних група.

Процес израде овог Локалног акционог плана (у даљем тексту ЛАП) спроведен је у периоду октобар 2022 - фебруар 2023. године.

1.1.3.1. Савет за миграције града Сомбора

Савет за миграције града Сомбора има следеће надлежности:

- Прибавља неопходне податке непосредно од институција укључених у систем подршке избеглим, интерно расељеним лицима, повратницима по основу Споразума о реадмисији и мигрантима без утврђеног статуса у потреби, као и осталих мигрантских група, односно и од самих циљних група;
- Дефинише нацрте планова и осмишљава активности за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица, повратника по Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и миграната без утврђеног статуса у потреби, као и осталих мигрантских група;
- Анализира актуелно стање и утврђује правац развоја у наредном периоду;
- Учествује на састанцима од значаја за процес планирања и суочава ставове и информације;
- Имплементира прихваћену методологију у самом процесу планирања;
- Сарађује са релевантним и надлежним институцијама на свим нивоима;
- Пружа помоћ Радној групи при изради нацрта стратешког документа Града;
- Иницира јавну расправу о нацрту документа, усаглашава ставове и анализира комплетан нацрт како би финална верзија буде предложена надлежним органима локалне самоуправе на усвајање.

Чланови Савета за миграције града Сомбора:

1. **Антонио Ратковић**, градоначелник, председник Савета;
2. **Љиљана Тица**, заменица градоначелника, заменица председника Савета;
3. **Биљана Клипа**, представница Црвеног крста Сомбор, члан Савета;
4. **Здравко Хлодик**, представник Дома здравља "Др Ђорђе Лазић" Сомбор, члан Савета;
5. **Драгослава Чубрило**, представница Завода за јавно здравље Сомбор, члан Савета;
6. **Михајло Шкорић**, представник Центра за социјални рад Сомбор, члан Савета;
7. **Јелена Стјеповић**, представница Националне службе за запошљавање Сомбор, члан Савета;
8. **Дејан Нићетин**, представник ПУ Сомбор, члан Савета;
9. **Ђорђе Јањатовић**, повереник за избеглице, члан Савета;
10. **Томислав Ђавар**, Градска управа Сомбор, члан Савета;
11. **Иван Глигорић**, Градска управа Сомбор, члан Савета.

Захвалност учесницима/цама у процесу локалног акционог планирања

Кључна улога током процеса израде Локалног акционог плана града Сомбора за управљање миграцијама, припада Савету за миграције града Сомбора који чине представници локалне самоуправе, са значајном улогом Одељења за друштвене делатности и институција чија надлежност је решавање проблема избеглих, интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији и миграната без утврђеног статуса, као и осталих мигрантских група на територији града Сомбора.

Упућујемо захвалност свим чланицама и члановима Савета за миграције града Сомбора, и свим сарадницима и учесницима у изради овог планског документа.

Оперативни учесници у реализацији израде Локалног акционог плана били су, именовани од Савета за миграције, чланови Радног тела за израду Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса, као и осталих мигрантских група у граду Сомбору за период 2023. – 2026. година у саставу:

1. **Ђорђе Јањатовић**, повереник за избеглице, ГУ Сомбор;
2. **Маја Ђукић**, млађи саветник, ГУ Сомбор;
3. **Биљана Клипа**, представник Црвеног крста Сомбор;
4. **Никола Радоњић**, представник Комесаријата за избеглице и миграције;

5. **Драгослава Чубрило**, представник Завода за јавно здравље Сомбор;
  6. **Здравко Хлодик**, представник Дома здравља Сомбор;
  7. **Дејан Нићетин**, представник ПУ Сомбор и
  8. **Бојана Нешовић**, Одељење за друштвене делатности, ГУ Сомбор.
- У израду Локалног акционог плана били су такође укључени представници Националне службе за запошљавање, Центра за социјални рад, Канцеларије за локални економски развој града Сомбора, као и представници других институција, организација и заинтересованих група, који су учествовали у поступку израде овог документа.
  - Посебну захвалност изражавамо Комесаријату за избеглице и миграције Републике Србије, који је у оквиру пројекта "Јачање капацитета и партнерства за управљање миграцијама у Србији" за који су обезбеђена средства која је обезбедила Влада Швајцарске посредством Швајцарске агенције за развој и сарадњу (СДЦ), уз подршку Међународне организације за миграције (ИОМ), организовао веома корисну обуку за израду или ревизију Локалних акционих планова за управљање миграцијама у Тренинг центру у Пландишту од 06-07.јуна 2022.године, коју су изузетно квалитетно реализовали:
    - Јелена Каматовић
    - Владимир Шуловић
    - Милош Милановић

1.1.3.2. Кратак преглед (Резиме) ЛАП-а града Сомбора

Локални акциони план града Сомбора за управљање миграцијама у граду Сомбору за период 2023. до 2026. године (ЛАП) представља резултат интегралног процеса планирања и стратешки документ који је утемељен на целовитој анализи ситуације и трендова који су уочени. Овај план је израз одлуке града Сомбора да координира и усмери напоре локалних институција како би се, у сарадњи са свим државним, међународним и другим институцијама, организацијама и појединцима, поправио положај и могућности за интеграцију избеглих, интерно расељених и повратника по основу Споразума о реадмисији у локалну заједницу.

Он такође разматра актуелну ситуацију и помаже јачању спремности јединице локалне самоуправе да уочава проблеме са којима се суочавају тражиоци азила, мигранти без утврђеног статуса у потреби као и остале мигрантске групе које тренутно бораве на територији Града, али не желе да на њој трајно остану, али и изазове који се великим приливом миграната намећу локалном становништву, те настоји да пружи бољи увид у

могућности ублажавања проблема и настојања да се они решавају на оптималан начин, у границама надлежности локалне самоуправе.

ЛАП је израдила Радна група у оквиру и под супервизијом Савета за миграције града Сомбора, и усвојен је од стране надлежног органа града Сомбора.

1.2. Општи циљ и специфични циљеви локалног акционог плана за управљање миграцијама у граду Сомбору за период 2023. до 2026. године

ОПШТИ ЦИЉ

Кроз свеобухватно управљање миграцијама створити услове за испуњавање секторских циљева као што су: побољшање социјалног положаја, заштита права избеглих, интерно расељених лица, повратника и осталих мигрантских група, стварање амбијента за коришћење позитивних развојних потенцијала миграција и ублажавање негативних ефеката одлива становништва.

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ

Из овако постављеног општег циља формулисани су *специфични циљеви ЛАП-а*.

Специфични циљеви ЛАП-а

Специфични циљ 1: У периоду од 2023. до 2026. године, у складу са мерама демографске политике Града, тј. у циљу ублажавања негативних ефеката одлива становништва, стамбено збринути најмање 40 породица избеглица, ИРЛ и повратника кроз програм откупа сеоских кућа са окућницом и доделом пакета грађевинског материјала за адаптацију предметне сеоске куће;

Специфични циљ 2: У периоду од 2023. до 2026. године стамбено збринути најмање 40 породица избеглих, ИРЛ и повратника по споразуму о реадмисији, кроз доделу пакета грађевинског материјала за извођење радова на властитом стамбеном објекту ради побољшања услова становања или за завршетак започете градње на недовршеном стамбеном објекту.

Специфични циљ 3: У периоду од 2023. до 2026. године економски оснажити најмање 10 породица избеглица, интерно расељених лица и повратника по основу споразума о реадмисији кроз програме доходовних активности у пољопривредној, занатској, услужној или другој области;

Специфични циљ 4: У периоду од 2023. до 2026. године, омогућити континуирано спровођење активности усмерених на разумевање културолошких различитости између тражилаца азила и/или миграната у потреби без утврђеног статуса и примајуће средине развојем дијалога и организовањем најмање 5 тематских радионица, округлих столова и других активности усмерених ка отклањању предрасуда и бољем разумевању њихових потреба.

Специфични циљ 5: У периоду од 2023. до 2026. године, омогућити јачање капацитета

институција локалне самоуправе у управљању миграцијама кроз најмање 4 обука кадрова за израду пројектних предлога у циљу обезбеђивања средстава намењених мигрантским групама.

Специфични циљ 6: У периоду од 2023. до 2026. године изградити и ојачати институционалне капацитете за праћење и унапређење квалитета података о економским миграцијама/дијаспори, креирањем базе података и мреже корисника ради јачања економског развоја града.

Специфични циљ 7: У периоду од 2023-2026. године, у сарадњи са локалним тимом за спровођење стратегије спречавања и превенције трговине људима и заштите жртава трговине људима, повећати ниво свести о проблему трговине људима као облика модерног ропства, организацијом најмање 10 трибина/радионица са темом превенције трговине људима намењених најширој јавности и/или државним и невладиним представницима који раде са групама под ризиком).

Специфични циљ 8: У периоду од 2023-2026. године, у складу са демографском политиком општине, спровести најмање 5 радионица у основној и средњој школи на тему потенцијала и подстицаја за запошљавање, предузетништво, обезбеђивања некретнина као и могућности и издвајање финансијских средстава при формирању породица које пружа општина и држава са циљем ублажавања негативних ефеката одлива становништва.

Сви наведени специфични циљеви, разрађени су у последњем одељку Локалног акционог плана са конкретним плановима и предвиђеним активностима.Процењује се да ће за реализацију Локалног плана у периоду 2023. - 2026. године бити укупно потребно да се издвоји око 10 милиона РСД из локалног буџета, а из донаторских средстава и других извора планирано је да се обезбеди око 150 милиона РСД.

Значајан и интегрални део ЛАП-а представљају механизми за имплементацију и за праћење реализације планираних активности (мониторинг) и методологија оцењивања успешности утврђених активности (евалуација).

Summary of LAP

LAP for Migration Management on the territory of the Municipality of Sombor for the period 2023-2026 is a strategic document that is based on a comprehensive analysis of the situation and expresses the long-term commitment of the local self-government to improve the living conditions and opportunities for integration of refugees, internally displaced persons, returnees under the readmission agreement in the local community and develops local self-government capacities to recognize and addresses issues related to asylum seekers and migrants in needs without a fixed status The LAP was drafted by the Migration Council of the Municipality of Sombor, adopted by the competent authority of the Sombor municipality and directed at persons who were subjected to forced migrations and existential difficulties that create, living in the territory of the Municipality of Sombor.

GENERAL OBJECTIVE AND SPECIFIC OBJECTIVES OF THE LOCAL ACTION PLAN FOR IMPROVING THE POSITION OF REFUGEES, INTERMEDIATED PERSONS, RETURNS UNDER READMISSION AGREEMENT, ASYLUM REQUIREMENTS AND MIGRANTS IN NEED WITHOUT DETERMINED STATUS ON THE TERRITORY OF THE MUNICIPALITY OF SOMBOR FOR THE PERIOD 2023 – 2026.

GENERAL GOAL

Through comprehensive migration management, create conditions for fulfilling sectoral goals such as: improving the social situation and protecting the rights of refugees, internally displaced persons, returnees and other migrant groups, creating an environment for using the positive potential of migration for development and mitigating the negative effects of population outflow.

SPECIFIC GOALS

By the end of 2026. in accordance with the demographic policy of the municipality of Sombor in order to mitigate the negative effects of the outflow of the population permanently solve the housing problem for at least 40 families of refugees, IDPs and returnees, who are living as tenants, purchase at least 40 corresponding rural / suburban house with garden and allocation of construction material for renovation respective house.

By the end of 2026. permanently solve the housing problem for at least 40 families of refugees, IDPs and returnees, through the allocation of construction material for the construction works in their own residential building to improve housing conditions or to complete unfinished buildings on unfinished residential building.

By the end of 2026 in Cooperation in with the Commissariat for Refugees and Migration and other donors provide the means for the economic strengthening through income activities, self-employment of at least 40 families of refugees, IDP and returnees and in collaboration with the National employment, the Council for the employment Sombor, the local economic Development, Provincial Secretariat and non- organizations include refugees, IDPs and returnees in the current programs, retraining, additional training, public works and self- employment and thereby improve their employment opportunities.

By the end of 2026. permanently solve the housing problem for at least 40 families returnees, through the allocation of construction material for the construction works in their own residential building to improve housing conditions or to complete unfinished buildings on unfinished residential building.

By the end of 2026. in accordance with the demographic policy of the municipality of Sombor in order to mitigate the negative effects of the outflow of the population permanently solve the housing problem for at least 10 families, who are living as tenants, purchase at least 10 corresponding rural / suburban house with garden and allocation of construction material for renovation respective house.

It is estimated that for the implementation of the Local Plan for the period 2023 - 2026 will be a total need to allocate about 10 million RSD from the local budget, and from donations and other sources, it is planned to provide about 150 million RSD. LAP, as an integral part has planned arrangements for implementation and for monitoring (monitoring) and evaluating the effectiveness of the activities (evaluation).

1.2. Анализа стања интерних и екстерних предности и слабости града Сомбора (SWOT–анализа)

SWOT анализа поменута је први пут у књизи "Пословна политика, текстови и случајеви" (Р.Д: Ирвин, 1969.година), и подразумева аналитичку технику која може помоћи било ком субјекту да преиспита своју позицију на јединствен начин, компарацијом спољашњих и интерних чинилаца подељених у четири категорије, одакле потиче и њен назив у виду акронима формираног од речи Strengths (снаге), Weakness (слабости), Opportunities (прилике) и Threats (претње).

Иако је првобитно намењена за пословну примену, од тада је широко и масовно прихваћена у најразличитијим областима. Објективно сагледавање садашњег положаја из сваког угла, узимајући у обзир све унутрашње и спољашње ресурсе и претње, у идеалном случају треба да резултује прецизним подацима на којима се базира темељни акциони план који ће минимизирати елементе слабости и претњи, и омогућавати максимално искоришћавање предности и прилика.

SWOT анализа постала је практично незаобилазно средство у области управљања пројектима и током активности стратешког планирања. SWOT анализа претходи било каквој акцији, чиме се омогућава:

- Истраживање могућности нових иницијатива;
- Доношење одлука о имплементацији стратегија нових политика;
- Идентификовање појединих области које је потребно изменити;
- Разрада и преусмеравање планова.

SWOT анализа или анализа стања интерних и екстерних фактора утицаја на предности и могућности, али и претњи и недостатака садашње позиције града Сомбора да унапреди положај избеглих, интерно расељених лица, повратника по Споразуму о реадмисији, тражилаца азила, миграната без утврђеног статуса у потреби, као и осталих мигрантских група на територији града Сомбора.

Анализа стања (SWOT) табела у наставку:

СНАГЕ		СЛАБОСТИ			
УНУТРАШЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Одлучност ЈЛС да се бави решавањем проблема најугроженијих категорија избеглица, ИРЛ, повратника и других групација ➤ Велико искуство у партнерским пројектима ➤ Стручност чланова Савета за миграције у различитим областима од значаја за поједине циљне групе ➤ Повереништво за избеглице, Центар за социјални рад, Црвени крст Сомбор, Месне заједнице ➤ Значајан број расположивих кућа ➤ Велики интерес корисника за сеоске куће ➤ Висок ниво сарадње са: КИРС-ом, Фондом АПВ, УНХЦР-ом, ГИЗ-ом и другим институцијама и субјектима ➤ Постоје основне инфраструктуре неопходне за спровођење активности, ➤ Пораст свести о значају економских миграција на националном, регионалном и локалном нивоу, ➤ Дугорочни тренд позитивног социо-економског развоја, ➤ Бројна и распрострањена дијаспора. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ограничена средства РС и ЈЛС ➤ Завршетак Регионалног Стамбеног Програма ➤ Недовољна интегрисаност - повезаност институција ➤ Отворено питање донатора ➤ Не постоји системски приступ, ➤ Не постоји дугорочна посвећеност државних органа ➤ Недовољни људски и материјални капацитети, ➤ Непрепознавање значаја економских миграција на локалном нивоу ➤ Повећан обим спољних миграција ➤ Недовољна информисаност дијаспоре о могућностима повезивања и улагања. 			
	МОГУЋНОСТИ		ПРЕПРЕКЕ		
	СПОЉАШЊЕ		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Опредељења средства у буџету Републике Србије ➤ Ефикасна сарадња са Комесаријатом, Фондом АПВ, као и другим донаторима ➤ Могућност приступа предприступним фондовима ЕУ ➤ Активности на даљој децентрализацији социјалне политике ➤ Едукација, доквалификација и преквалификација 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Неповољне глобалне околности узроковане сукобом у Украјини ➤ Обухваћеност свих угрожених осетљивих група (стари, инвалиди) није довољна ➤ Смањен фонд средстава која опредељују међународни донатори ➤ Проток времена и смањен интерес шире (нарочито међународне) јавности за проблеме избеглих, ИРЛ и повратника, као и осталих категорија и 	

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Национална стратегија за решавање проблема избеглица и ИРЛ и осталих осетљивих група уз постојање адекватног стратешког и законског оквира ➤ Подизање свести о значају проблема код већине актера у систему, ➤ Постављање одговарајућег националног правног оквира за функционисање система, ➤ Имплементација националних стратегија које су усмерене на креирање повољнијих привредних и друштвених услова у земљи, ➤ Равномернији регионални развој којим би се смањила емиграција и подстакао повратак младих у места порекла, ➤ Преусмеравање миграционих токова унутар државе, ➤ Повратак високообразоване радне снаге и стручњака из иностранства, ➤ Развој транснационалног предузетништва, ➤ Привлачење директних инвестиција, ➤ Усклађивање са политиком и праксом Европске уније.	<p>група</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Неизвесност дужине трајања мигрантске кризе, навикавање јавности да је проблем хроничан ➤ Неинформисаност најосетљивијих категорија ➤ Изостанак координације и активније улоге јединица локалне самоуправе, ➤ Недовољна и нередовна статистичка евиденција, ➤ Неуједначене дефиниције, ➤ Недовољна координација са екстерним актерима, ➤ Ниска свест грађана о значају економских миграција за развој државе, ➤ Исељавањемладог, репродуктивно и радно способног становништва, ➤ Губитак људског капитала исељавањем, ➤ Недостатак атрактивних развојних шанси за повратнике из иностранства, ➤ Неконтролисано одвијање миграција које убрзава биолошку депопулацију у емиграционим просторима.
---	--

ПОГЛАВЉЕ 2: Град Сомбор

2.1. Опште чињенице о граду Сомбору

Територија Града Сомбора простире се на површини од 1.177,22 км², што чини 13,50% територије округа, 5,47% територије АП Војводине, односно 1,33% територије Републике Србије. Према својој површини Град Сомбор је друга административна јединица по величини у АП Војводини, одмах иза Зрењанина. Град Сомбор простире се на

17 катастарских општина, на укупној површини од 117,722 ха 36 ари 90 м², а просечна величина катастарске општине износи 69 км².

Град Сомбор се налази на 19°06'44" источне географске дужине и 46°34'15" и 45°46'27" северне географске ширине. Сомбор је градско насеље и седиште града Сомбора и административни центар Западнобачког управног округа. Град Сомбор се налази на крајњем северозападу Војводине, односно Републике Србије. На северу се граничи са Републиком Мађарском, на североистоку са општином Суботица, на истоку са општином Бачка Топола, на југоистоку са општином Кула, на југу са општином Озаци, на југозападу са општином Апатин и на западу са територијом Републике Хрватске (<https://sr.wikipedia.org/sr/>). Међудржавни гранични прелази код Бездана и Богојева представљају везу са Републиком Хрватском, а прелаз код Бачког Брега са Републиком Мађарском (www.sombor.rs). Западним делом територије града Сомбора протиче река Дунав, која уједно представља државну границу са Републиком Хрватском, на истоку је Телечка висораван, на северу се граничи са Републиком Мађарском, а на југу се пружа према унутрашњости Србије. Територија града Сомбора обухвата такође 15 села: Алекса Шантић, Бачки Брег, Бачки Моноштор, Бездан, Чонопља, Дорослово, Гаково, Кљајићево, Колут, Растина, Риђица, Станишић, Светозар Милетић, Стапар и Телечка, као и 16 салашких насеља која су посебна особеност овога краја: Билић, Буковац, Градина, Жарковац, Козара, Ленија, Лугово, Милчић, Ненадић, Обзир, Радојевићи, Ранчево, Централа, Чичови, Шикара и Шапоње. Према расположивим подацима пописа становништва из 2011. године у Сомбору живи 47.485, односно 85.569 становника укључујући околна села.

Слика 1. Географска локација и повезаност Сомбора⁴

На подручју Града Сомбора постоји 22 месне заједнице. Сам Град има 7 месних заједница, док су осталих 15 у осталим насељеним местима.

⁴ Извор: <http://www.sombor.rs/>

Од укупне површине Града Сомбора 82,65% чини пољопривредну површину, што представља значајан потенцијал за даље интензивирање пољопривредне производње.

Захваљујући заступљености свих видова саобраћаја, Град Сомбор је добро повезан са суседним општинама, односно територијом Републике Србије, а такође је добро повезан и са суседним државама. На територији Града се налазе следећи гранични прелази:

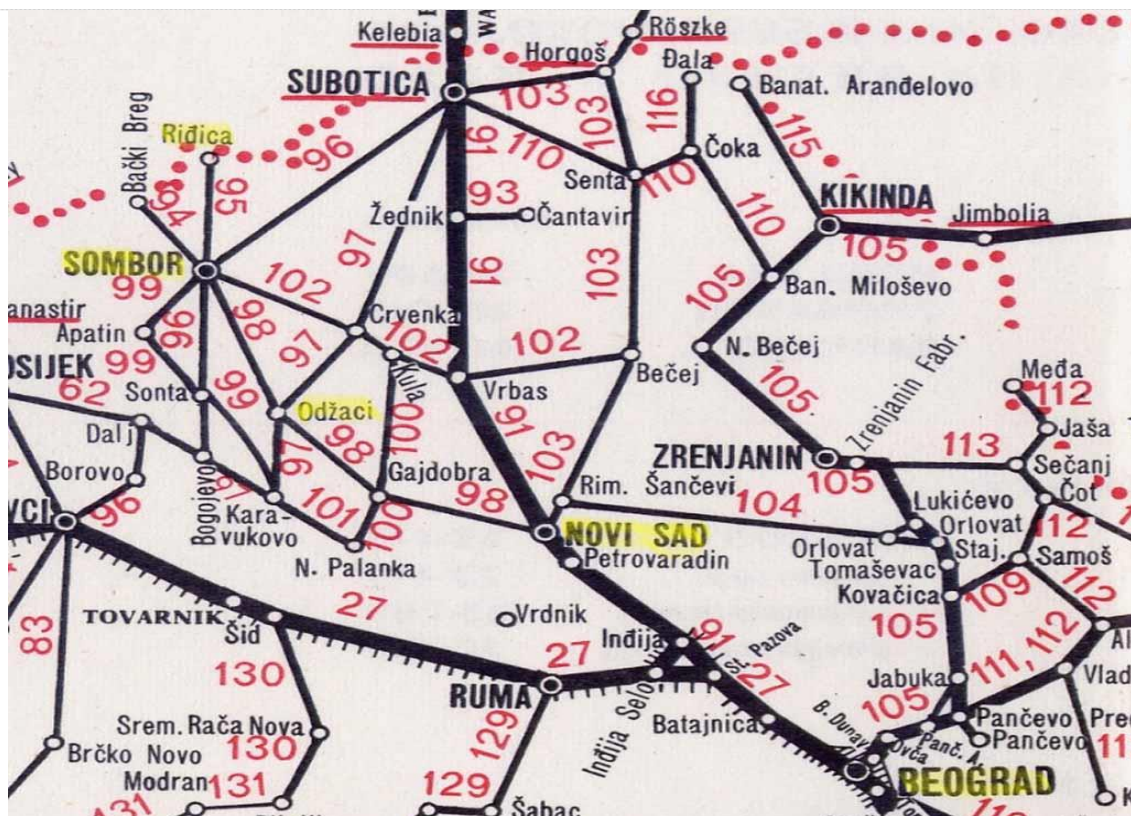
- Друмски прелаз Бачки Брег (за путнички саобраћај)
- Друмски прелаз Бездан (за путнички и теретни саобраћај)
- Друмски прелаз Растина (за путнички саобраћај)
- Речни прелаз Бездан

Град Сомбор је смештен између Паневропских коридора 7 и 10. Паневропски друмски коридор 10, који је од Сомбора удаљен око 60 km, повезује регионалне друмске и железничке саобраћајнице са међународним речним пристаништем и царином код Бездана на коридору 7 – река Дунав. Коридор 7 на подручју Града Сомбора заузима дужину од 25 километара (www.sombor.rs). На подручју града Сомбора постоји мрежа путева - магистралних у дужини од 89 километара, регионалних у дужини 67 километара и локалних путева у дужини 110 километара. Најзначајнији су путни правци на релацијама:

- Сомбор – Суботица
- Сомбор – Врбас
- Сомбор – Апатин
- Сомбор – Озаци
- Сомбор - Бездан – Бачки Брег – Република Мађарска
- Сомбор - Бездан - Дунав – Република Хрватска

На подручју Града Сомбора се налази железнички чвор за путнички и теретни саобраћај, са једноколосечним пругама према Врбасу, Суботици, Богојеву и Апатину. Због свог положаја (налази се на тремеђи Републике Мађарске, Републике Хрватске и Републике Србије), Град Сомбор има потенцијал да се претвори у центар теретног и путничког саобраћаја.⁵

⁵ <https://www.zeleznice.in.rs/forum/viewtopic.php?t=456>

На приложеној карти је видљиво да је Сомбор у не тако давној прошлости имао железнички чвор из којег су се пружале пруге за седам различитих праваца, тако да би ревитализација барем дела ових пруга била веома добродошла за даљи развој града.

На свега 7 километара од Сомбора налази се војни аеродром који је Мастер планом Министарства одбране Републике Србије био предвиђен за цивилни саобраћај. Аеродром је саграђен 1944. за време немачке окупације у току Другог светског рата. Током бомбардовања Савезне Републике Југославије 1999.године, аеродром је тешко оштећен, а према стручним проценама, за његову реконструкцију било би неопходно обезбедити најмање 5 милиона EUR-а. Иако су то за сам Град велика средства, уз партнерство са суседним земљама и међународним институцијама, овај аеродром би унапредио конкурентност Сомбора за долазак инвеститора и омогућио бољу регионалну повезаност и бржи проток робе и путника.

Улаз на садашњи војни аеродром који је лоциран на путу Сомбор-Апатин

Након посете директора Аеродрома Србије Западно-Бачком округу у септембру 2022.године, и увида у могућности пројекта ревитализације сомборског аеродрома ради израде извештаја надлежном Министарству, закључено је да за то постоји добра основа.

У непосредној близини територије Града Сомбора протиче река Дунав, а такође је испресецана веома корисним каналима Бездан-Врбас и ДТД деоница Бездан-Српски Милетић, што пружа могућности интензивног водног саобраћаја, које тренутно свакако нису довољно искоришћене. Регионално пристаниште се налази јужно од Сомбора на каналу Бездан - Врбас.

2.2. Демографски подаци

2.2.1. Кратак осврт на демографску ситуацију у Републици Србији

Република Србија суочава се са идентичним демографским проблемима као и многе европске државе у погледу стопа наталитета и морталитета, а нарочито структуре становништва. Србија спада у десет демографски најстаријих земаља у Европи, а континуитетом садашњих миграционих токова и стопа рађања, до 2050. године предвиђа се смањење броја становника за 28 одсто, са порастом популације старих лица (65+) од 50 одсто, са уделом веома старих лица (85+) повећаним 2,5 пута у односу на данашњу ситуацију.

2.2.2. Демографски подаци у граду Сомбору

Промена броја становника у демографији се назива кретање становништва или, тачније, укупно кретање становништва. (А. Wertheimer - Baletić, 1982.) Број становника представља скуп људи који живи на одређеној територији, који се током времена мења у квантитативном смислу. Укупан број становника одређеног простора мења се под утицајем природног кретања становништва (наталитет /морталитет) и под утицајем миграција (емиграција и имиграција).

Број становника је први податак и полазна основа за даље изучавање различитих других група података у сваком попису становништва. Упоредни преглед броја становника на територији општине Сомбор, сада града Сомбора, по пописима становништва у периоду од 1948.-2011. може се анализирати у табели која следи:

Место	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2002.	2011.
Сомбор	90477	92583	96191	98080	99168	96105	97263	85903
Градска	33613	33632	37760	44100	48454	48993	51471	47623
Остала	56864	58951	58431	53980	50714	47112	45792	38280
Алекса Шантић	1020	1446	1751	2064	2259	2267	2172	1770

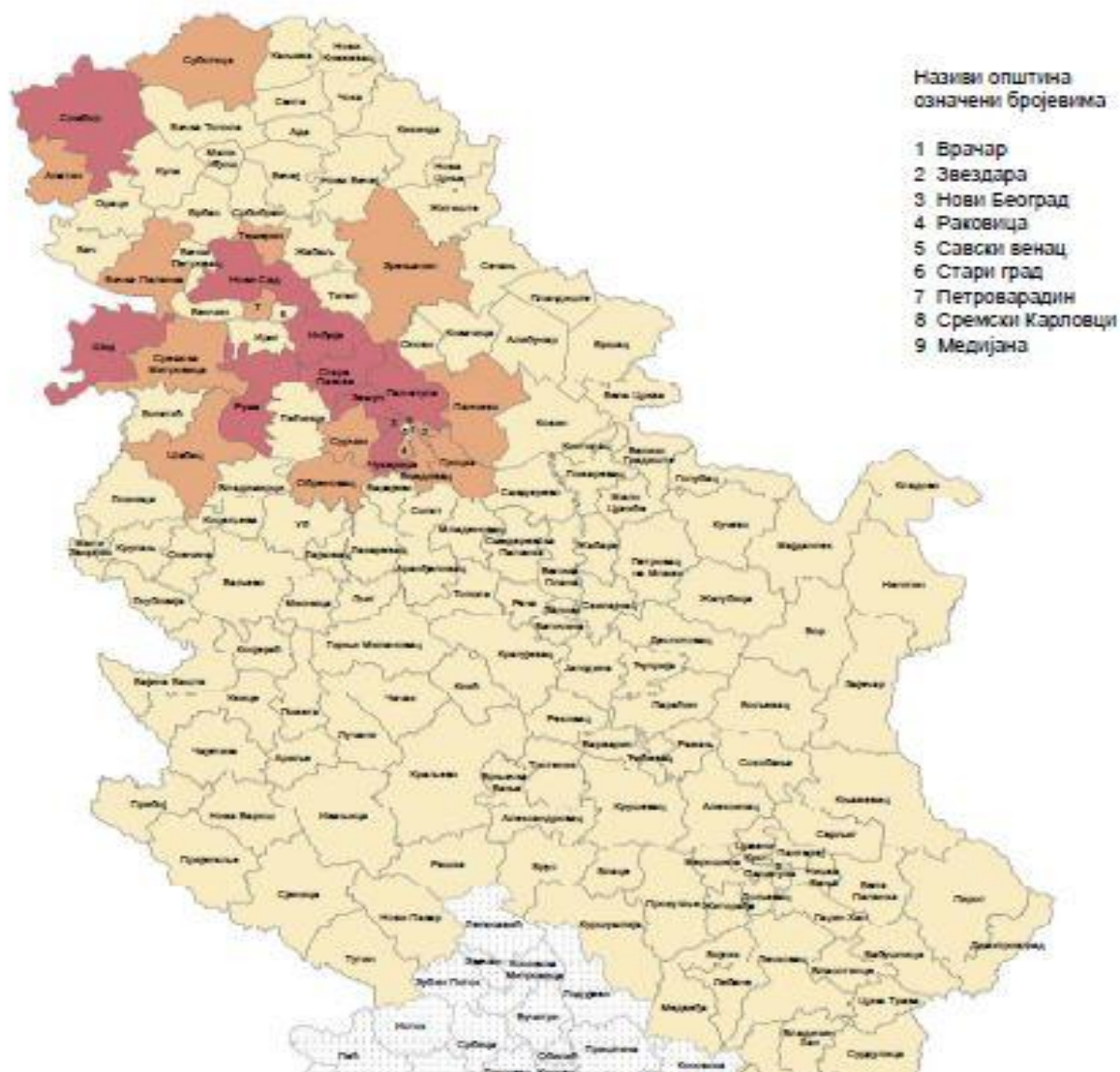

Бачки Брег	2244	2218	2045	2006	1770	1585	1388	1140
Бачки Моноштор	4555	4635	4560	4590	4432	4205	3920	3485
Бездан	6691	6681	6813	6427	6085	5472	5263	4623
Гаково	62	1477	2022	2014	2122	2073	2201	1810
Дорослово	2906	2835	2669	2339	2131	1864	1830	1497
Кљајићево	5847	6028	6088	5805	5850	5737	6012	5045
Колут	2927	2877	2597	2148	1866	1710	1710	1327
Растина	905	939	960	892	686	605	566	411
Риђица	4195	4317	4291	3663	3186	2806	2590	2011
Светозар Милетић	4105	4036	3990	3860	3685	3292	3169	2746
Сомбор	33613	33632	37760	44100	48454	48993	51471	47623
Станишић	7741	7814	7521	6156	5476	5131	4808	3987
Стапар	4811	4925	4582	4242	3988	3795	3720	3282
Телечка	3122	3090	2996	2665	2429	2138	2084	1720
Чонопља	5733	5633	5546	5109	4749	4432	4359	3426

Табела 3: Упоредни преглед броја становника општине Сомбор у периоду од 1948. до 2011. године (извор: Републички завод за статистику)

Број становника некадашње општине, данас града Сомбора, бележио је континуирани раст у периоду од 1948. до 1981. године, што је документовано свим пописима становништва који су реализовани након Другог светског рата до пописа из 2011. године, с обзиром да коначни резултати пописа 2022. године још нису објављени. Највећи број становника је забележен 1981. године када је на територији општине Сомбор живело 99.168 становника. У периоду од 1948. до 1981. године, број становника на територији општине се повећао за 8.691 становника. У наредном периоду уследио је пад броја становника. Пописом 1991. године, у општини Сомбор је евидентирано 96.105 становника, што је пад од 3.063 становника у односу на претходни попис из 1981. године. На попису из 2002. године забележено је повећање броја становника, које је у највећој мери узроковано управо присилним миграцијама, односно великом броју избеглица које су дошле у општину Сомбор након ратних сукоба деведесетих година 20. века на простору бивше Југославије, односно СФРЈ. С обзиром да град Сомбор има негативни прираст становништва, што значи да дели судбину већине градова и општина у Републици Србији, квантитативно посматрано сваких десет година нестане по једно село, а сваке године по једно школско одељење. Да није дошло до прилива становништва путем присилних миграција, односно избеглица, општина Сомбор би имала 5 - 6 хиљада становника мање, с обзиром на попис из претходне деценије. На последњем објављеном попису из 2011. године, у граду Сомбору живи 85.903 становника, што је за чак 11.360 становника мање него на попису из 2002. године. На простору Војводине 2011.године, више од две хиљаде присилних миграната, поред Новог Сада, регистровано је у општинама Стара Пазова, Инђија, Сомбор, Рума, Суботица, Шид, Панчево, Петроварадин, Зрењанин, Сремска Митровица, Бачка Паланка, Темирин, Апатин и Кула.

Карта 4. Распоред присилних миграната из Хрватске по општинама, Попис 2011.

Уколико се посматра популација која је формално имала активан статус избеглог лица, према подацима Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије, више од 2000 присилних миграната – избеглица и прогнаних лица са простора бивших југословенских република у статусу избеглице 2011. године боравило је у општинама Сомбор, Нови Сад, Стара Пазова, Земун, Нови Београд и Палилула.

Место	Ланчани							Базни
	1953./48.	1961./53.	1971./61.	1981./71.	1991./81.	2002./1991.	2011./02.	2011./48.
Сомбор	102,3	103,9	102	101,1	96,9	101,2	88,3	94,9
Градска	100	112,3	116,8	109,9	101,1	105,1	92,5	141,7
Остала	103,7	99,1	92,4	93,9	92,9	97,2	83,6	67,3
Алекса Шантић	141,8	121	117,9	109,4	100,3	95,8	81,5	173,5
Бачки Брег	98,8	92,2	98	88,2	89,5	87,6	82,1	50,8
Бачки Моноштор	101,7	98,3	100,6	96,5	94,9	93,2	88,9	76,5
Бездан	99,8	102	94,3	94,7	89,9	96,2	87,8	69,1
Гаково	2382,3	136,9	99,6	105,4	97,7	106,2	82,2	2919,3

Дорослово	97,6	94,1	87,6	91,1	87,5	98,2	81,8	51,5
Кљајићево	103,1	101	95,3	100,8	98,1	104,8	83,9	86,3
Колут	98,3	90,3	82,7	86,9	91,6	100	77,6	45,3
Растина	103,8	102,2	92,9	76,9	88,2	93,5	72,6	45,4
Риђица	102,9	99,4	85,4	87	88,1	92,3	77,6	47,9
Светозар Милетић	98,3	98,9	96,7	95,5	89,3	96,3	86,6	66,9
Сомбор	100,1	112,3	116,8	110	101,1	105,1	92,5	141,7
Станишић	101	96,2	81,8	88,9	93,7	93,7	82,9	51,5
Стапар	102,4	93	92,6	94	95,2	98	88,2	68,2
Телечка	99	97	89	91,1	88	97,5	82,5	55,1
Чонопља	98,3	98,4	92,1	92,9	93,3	98,3	78,6	57,8
Укупно	90477	92583	96191	98080	99168	96105	97263	85903

Табела 4: Индекс кретања становништва општине Сомбор у периоду од 1948. – 2011. године (извор: Израчунато на основу падатака из табеле број 2.)

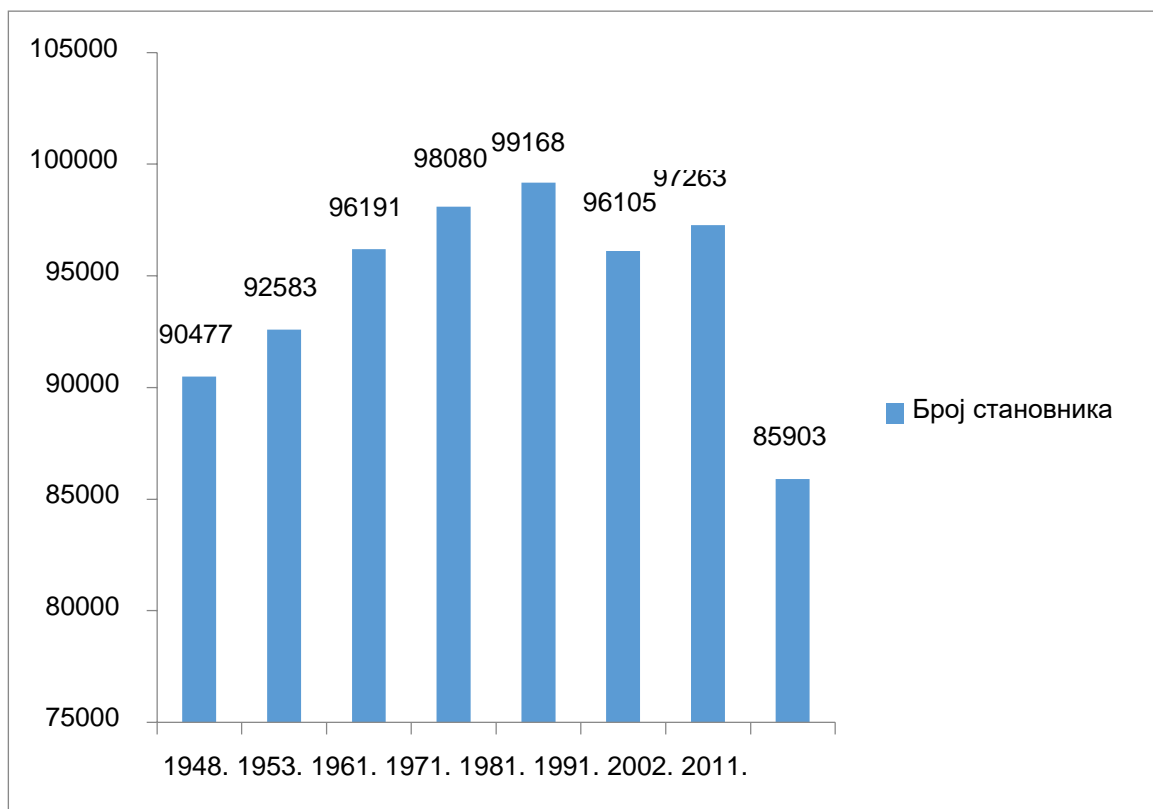

График 1. Приказ кретања броја становника у Општини Сомбор (извор: Републички завод за статистику)

Година	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2002.	2011.
Србија	6.527.583	6.978.119	7.641.962	8.446.726	9.313.686	7.822.795	7.498.001	7.186.682
Сомбор	90477	92583	96191	98080	99168	96105	97263	85903

Табела 5: Упоредни преглед броја становника од 1948.-2011. године (извор: Републички завод за статистику)

Ланчани								Базни
Година	1953./48.	1961./53.	1971./61.	1981./71.	1991./81.	2002/1991	2011./02.	2011./48.
Србија	107,0	109,5	110,5	110,3	84,0	95,8	95,9	110,1
Сомбор	102,3	103,9	102	101,1	96,9	101,2	88,3	94,9

Табела 6. Индекс промене броја становника у општини Сомбор (извор: Израчунато на основу табеле 3.)

	1-199	200-499	500-999	1000-1999	2000-4999	5000 и више
1948.	1	0	1	1	8	4
1953.	0	0	1	2	8	4
1961.	0	0	1	1	9	4
1971.	0	0	1	0	10	4
1981.	0	0	1	2	9	3
1991.	0	0	1	3	8	3
2002.	0	0	1	3	9	2
2011.	0	1	0	6	7	1

Табела 7: Приказ броја насеља према броју становника по пописима од 1948. – 2011. године (извор: Израчунато на основу табеле 3.)

На основу података из табеле видимо да су у општини Сомбор најбројнија насеља која имају између 2000 - 4999 становника. Њихов број се на свим пописима кретао између 7 и 10. Примећујемо такође да је према попису из 2011. године порастао број насеља која имају од 1000 - 1999 становника, а то је узроковано падом становника на територији целе општине. Што се тиче насеља која имају преко 5000 становника, њих је према претходним пописима било од 2 до 4, али је према последњем попису из 2011. године у општини остало само једно насеље које има више од 5000 становника. У питању је село Кљајићево (5045 становника).

2.2.3. Размештај становништва и промене у густини насељености

Размештај становништва приказује степен концентрације и дисперзије становништва на одређеном простору. Као основни показатељ интензитета насељености користи се густина становништва (или густина насељености), која представља количник између броја становника и површине територије на којој то становништво живи. Густина становништва изражава се бројем становника на квадратни километар (или миљу у земљама са англосаксонским мерним системом), односно на хектар када је реч о насељима или густо насељеним пољопривредним пределима (Вишејезични демографски речник, Институт друштвених наука, 1971.)

Према попису из 2011. године, територију општине Сомбор, која износи 1178 km², насељава 85903 становника, што значи да је густина насељености 72,9 ст/km². Просечна густина насељености у Србији 2011. године је износила 92 ст/km², на основу чега се може закључити да је густина насељености општине Сомбор мања од републичког просека. Такође, густина насељености општине је нешто мања и од густине насељености Западnobачког округа која износи 77,5 ст/km². На основу ових података, може се закључити да општина Сомбор припада групи средње насељених предела.

Приметан је пад густине насељености, која је 1981.године износила 84,2 ст/km². На свим претходним пописима општина Сомбор је имала густину насељености већу од 75ст/km², што значи да је спадала у групу густо насељених општина (76-150 ст/km²). Међутим, по попису из 2011. године, општина Сомбор има густину насељености од 72,9ст/km², што значи да спада у групу средње насељених општина. Опадање је резултат бројних чинилаца, пре свега опадања броја становника као и миграција.

	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2002.	2011.
Административни центар	131,8	131,9	148,1	172,9	190	192,1	201,8	187
Рурална насеља	61,6	63,9	63,3	58,5	54,9	51	49,6	41,5
Општина Сомбор	76,8	78,6	81,6	83,2	84,2	81,6	82,6	72,9

Табела 8. Густина насељености општине Сомбор (број становника на км²) за период од 1948.до 2011.године (извор: Израчунато на основу табеле 3.)

Ако посматрамо само густину насељености административног центра општине Сомбор (187 ст/km²), на претходним пописима, она далеко премашује републички просек. На републичком нивоу такође долази до смањења густине насељености од 1991. године до данас. Густина насељености је 2011. године у Србији износила 92,8ст/km². Густина насељености административног центра општине Сомбор је скоро за 60% виша од просека Западnobачког округа која износи 77,5 ст/km². Са друге стране рурална насеља општине Сомбор спадају у групу средње насељених предела (16-75 ст/km²), са густином насељености од 41,5 ст/km².

На основу претходних података видимо да административни центар општине од 1971. до 2011. године припада групи веома густо насељених предела (преко 151 ст/km²), док је у периоду од 1948. до 1961. године спадао у групу густо насељених предела (76-150 ст/km²). Рурална насеља општине од 1948. до 2011. године спадају у средње насељене пределе (16-75 ст/km²). Када посматрамо општину Сомбор у целини она такође припада групи средње насељених предела, иако је на претходних 7 пописа спадала у групу густо насељених општина.

Како би се ситуација поправила, неопходно је побољшати и интензивирати активности на имплементацији ефикасне популационе политике, како на државном нивоу, тако и у јединицама локалне самоуправе.

ПОГЛАВЉЕ 3: Разврставање мигрантских групација

3.1. Циљне групе – категоризација мигрантских група

У оквиру овог документа, под избеглим и интерно расељеним лицима подразумевају се сва лица која су била изложена присилном напуштању својих домова и расељавању, због рата на простору бивших југословенских република и сукоба и бомбардовања Косова и Метохије, укључујући и она лица која су у међувремену стекла статус грађана Републике Србије, али су још увек у веома лошем економском положају и имају нерешене егзистенцијалне проблеме настале у току избегличког статуса.

Према Конвенцији Уједињених Нација о статусу избеглице (1951), избеглице су лица која због основаног страха да могу бити прогоњена због расе, националне припадности, припадности одеђеној друштвеној групи или због политичких ставова, напустила државу порекла и не може или не жели да се у њу врати. Протоколом из 1967. године, значење појма избеглице је проширено на лица које су изложена ратним страдањима или другим облицима насиља услед чега су била принуђена да напусте своју државу.

У Републици Србији, Статус избеглице признаје Комесаријат за избеглице и миграције у складу са Законом о избеглицама („Службени гласник РС“ број 18/92, „Службени лист СРЈ“ број 42/02-СУС и службени гласник РС“ број 30/10). Као последица сукоба у Украјини који је започео крајем фебруара 2022.године, ту земљу је напустило око седам милиона људи, махом жена и деце, од којих је највећи број у суседној Пољској. Од почетка ратних операција је преко 23.000 грађана Украјине пријавило боравак у Србији, која је, као и остатак Европе, прихватила олакшано пружање статуса привремене заштите, који омогућава и могућност боравка, запошљавања, школовања и социјалну заштиту.

Интерно расељене особе су лица које су присилно напустиле своје домове и регион, али су остале у границама своје државе. Разлози због којих су ова лица била присиљена да напусте своја пребивалишта су различити: рат, насиље над одређеном друштвеном групом, угрожавање људских права, политички прогон или природне катастрофе (земљотреси, поплаве и сл.). Због чињенице да се налазе у оквиру граница своје државе, могућности њихове међународне заштите су ограничене.

Повратници по основу Споразума о реадмисији 3 јесу држављани Републике Србије за чији повратак је надлежни орган дао сагласност по основу Споразума о реадмисији које је закључила Република Србија са Европском унијом, који је ступио на снагу 01. 01. 2008. године. Наведеним Споразумом Република Србија је уредила област повратка и прихвата лица која су се добровољно вратила или су депортована из држава у којима су нелегално боравила (одбијен захтев за азил, истекла виза) у Републику Србију. Споразумом између Републике Србије и ЕУ о реадмисији лица која незаконито бораве у другој држави, уговорне стране су регулисале процедуру повратка особа које не

испуњавају или више не испуњавају услове за улазак или боравак, на територији државе уговорнице.

Република Србија усвојила је Стратегију реинтеграције повратника по основу Споразума о реадмисији 13. фебруара 2009. године („Службени гласник РС“, број 15/09).

Тражиоци азила су лица која су поднела захтев за азил на територији Републике Србије, а о чијем захтеву још није донета коначна одлука. Према подацима УНХЦР-а на глобалном нивоу сваке године милион људи поднесе захтев за азил у другој држави. Актом подношења захтева за азил ова лица, у складу са важећом законском регулативом, затражила су неки вид међународне заштите на законом прописан начин. У 2021. години било је 2.306 издатих потврда о регистрацији странца који су изразили намеру да поднесу захтев за азил у Републици Србији. Од тог броја било је 2.081 мушкараца (1.622 пунолетних и 459 малолетних) и 225 жена (155 пунолетних и 70 малолетних). Највећи број долази из Авганистана (44%), Сирије (20%) и Бурундија (6%). Од укупног броја малолетника којих има 529, малолетници без пратње чине 11% (58 дечака и 2 девојчице)

Од укупно 2.306 потврда о регистрацији странца који су изразили намеру да поднесу захтев за азил, свега 172 лица (7,45 %) поднело је захтев за азил. Од тог броја је 123 мушкараца (99 пунолетних, 19 малолетних и 5 малолетних без пратње) и 49 жена (30 пунолетних, 18 малолетних и 1 малолетних без пратње). Од укупно поднетих захтева за азил, 41% чине држављани Бурундија, Авганистана и Ирана.

Статистика о азилној процедури показује да је за највећи број тражилаца азила обустављен поступак, што је последица чињенице да већина лица наставља да мигрира даље, не сачекавши одлуку у првом степену. У 2021. години, Канцеларија за азил је донела 14 одлука којима усваја захтев за азил. Канцеларија за азил је доделила уточиште за 7 лица (5 мушкараца и 2 жена). Од укупног броја лица са уточиштем било је 6 пунолетних (5 мушкараца и 1 жена) и 1 малолетно лице (1 девојчица). Такође, Канцеларија за азил је доделила супсидијарну заштиту за 7 лица. Међу лицима којима је додељено супсидијарна заштита, била је 2 малолетна дечака (1 дечак без праће)⁶. Супсидијарна заштита подразумева заштиту коју Република Србија одобрава странцима који би у случају повратка у државу порекла или државу претходног боравишта био изложен опасности или трпљењу озбиљне неправде, или који не желе или не могу да се ставе под заштиту тих држава. У складу са одредбама Закона које се односе на смештај и обезбеђивање основних животних услова за лица која траже азил, Влада Републике Србије основала је центре за боравак и определила у буџету средства за функционисање центара.

¹ (<http://en.wikipedia.org/wiki/Refugee>)

² (http://www.articleword.org/index.php/Displaced_person)

³ (http://www.parlament.gov.rs/upload/archive/files/lat/pdf/predlozi_zakona/3118-12Lat.pdf)

⁴ Чл. 2 Закона о азилу („Сл. гласник РС“ бр109/2007)

3.1.1. Мигранти у потреби без утврђеног статуса

⁶ Миграциони профил Републике Србије за 2021, стр. 37 - 38

Мигранти у потреби без утврђеног статуса на територију Републике Србије улазе ван регуларних граничних прелаза из суседних земаља. Од свих набројаних, ова мигрантска група је апсолутно најбројнија, али се у највећем броју просечно и најкраће задржава на територији Републике Србије. Ова лица у веома великом броју долазе из ратом захваћених области и држава Блиског Истока и Африке. Апсолутна већина ових људи користи територију Републике Србије као транзитно подручје у покушају да пређу на територију земаља Европске Уније. У протеклом периоду, упркос енормном повећању броја ове популације на територији Републике Србије, веома је мали број лица која изражавају жељу да остану, односно затраже азил како би легално наставили боравак на њеној територији. Влада Републике Србије је 18. јуна 2015. године, као одговор на изазове који су настали повећаним приливом миграната без утврђеног статуса, основала Радну групу за решавање проблема мешовитих миграционих токова коју чине министри пет ресорних министарстава, као и представника Комесаријата за избеглице и миграције. Радна група има задатак да прати, анализира и разматра питања мешовитих миграционих токова у Републици Србији, креира извештаје о уоченим трендовима и предлоге мера за решавање уочених проблема, са циљем усклађивања ставова надлежних државних органа и других организација и институција које се баве питањима из наведене области. Стручну и административно-техничку подршку Радној групи пружа Комесаријат за избеглице и миграције. Након почетка сукоба у Украјини, на 26. седници Радне групе разматрани су и дефинисани начини на који ће Република Србија решавати проблеме миграционих токова насталих услед кризе у Украјини. Са тим циљем, Радна група је усвојила План прихвата држављана Украјине и угроженог становништва које је напустило Украјину. У току 2022. године, прилив мигрантске популације без статуса са подручја Азије и Африке која долази преко Турске је удвостручен, али је највећи део ове популације већ напустио територију Србије.

16. новембра 2022. године у Београду је потписан Меморандум о разумевању о јачању сарадње на плану миграција и заштите граница између Србије, Аустрије и Мађарске, као реакција на значајно повећање броја мигрантске популације која у Србију долази преко јужне границе и настоји да настави пут ка земљама Европске Уније. Интензивирано је деловање полиције у граничним областима, нарочито у граничном појасу са Мађарском. Појачане су активности лоцирања већих групација миграната у потреби без статуса и смештаја у прихватне центре, али то је само један од бројних сегмената решавања овог комплексног проблема, јер је без система регистрације врло тешко утврдити који део људи је у потреби, а који не, како би се одредио њихов правни положај у Републици Србији. Не треба посебно нагласити да је то због бројности ове групе и њеног константног кретања, изузетно велики изазов.

3.1.2. Специфична права тражилаца азила

- да легално бораве на територији Републике Србије за време трајања азилног поступка
- да буде смештен у Центар за азил или борави у приватном

смештају за време азилног поступка

- да добије идентификациону исправу (за лица која траже азил – личну карту)
- да се слободно креће на територији Републике Србије (уколико поседује личну карту)
- право на здравствену заштиту
- право на бесплатног преводиоца и правног заступника током азилног поступка
- право на бесплатно основно и средње образовање
- право на новчану социјалну помоћ (уколико није смештен у Центар за азил)

Мрежа Центра за заштиту и помоћ тражиоцима азила на територији Републике Србије

3.1.3. Остале мигрантске групе

Под термином који означава мигрантске групе које су заступљене у Републици Србији, па тиме делом и на територији града Сомбора, разликујемо групације које до сада најчешће нису биле у агендама Локалних акционих планова јединица локалне самоуправе:

- **жртве трговине људима;**
- **учесници економских миграција**, које можемо идентификовати као две подгрупе:
  - интерни мигранти (Стратегија о економским миграцијама 2021)
  - дијаспора и емиграција – потенцијални повратници у земљу порекла.

Жртве трговине људима представљају специфичну и веома угрожену и осетљиву мигрантску групу, која без своје воље мигрира са једног подручја/области на друго, било у оквиру државних граница или међународним миграцијама. Жртва трговина људима може да постане сваки појединац, без обзира на пол, узраст, територијалну припадност или социјални статус. Методи за врбовање људи који постају жртве трговине људима су веома разнолики исто као и начини њихове експлоатације. Борба против трговине људима је веома комплексна, и

неопходно је да у њој учествују институције и појединци на свим нивоима, од локалних до међународних, односно глобалних.

Конвенција Савета Европе о борби против трговине људима донела је на основу мониторинга спровођења активности против трговине људима препоруке које за циљ имају подизање свести и размене информација између укључених институција и држава.

У Републици Србији у борби против овог, на жалост, све присутнијег и распрострањенијег проблема, учествују следеће институције:

- Министарство унутрашњих послова – Канцеларија за координацију активности у борби против трговине људима, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.
- Инспекторат за рад и Центар за заштиту жртава трговине људима, Министарство образовања, науке и технолошког развоја, Министарство здравља, Правосудна академија, Локални тимови за превенцију трговине људима, Организације цивилног друштва, представници привредних субјеката и синдиката и друге.

Полицијски службеници Одсека пограничне полиције за странце, сузбијање илегалних миграција и трговине људима Полицијске управе у Сомбору, 2014. године поднели су кривичну пријаву против грађанина Сомбор, због основане сумње да је извршио кривично дело трговине људима. Злоупотребљавајући поверење и тешке прилике оштећеног, он је задржавао његова месечна примања и личне исправе оштећеног лица и вршио експлоатацију његовог физичког рада и приморавао га на просјачење, и то у периоду од неколико година.

У временском периоду од 2015. до почетка 2023.године, поднете су 4 кривичне пријаве против лица за која постоји основана сумња да су извршила кривично дело Трговине људима из члана 388. Кривичног законика (1 кд у 2015., 1 кд у 2015. и 2 кд у 2022.години). У свим случајевима се радило о сексуалној експлоатацији. Кривичним пријавама нису била обухваћена лица из мигрантске популације, ни као извршиоци, нити као жртве (оштећени).

3.1.3.1. Жртве трговине људима у миграционим токовима

Жртве трговине људима појављују се како у интерним миграцијама, у оквиру исте државе, тако и при екстерним миграцијама када су од стране починилаца, односно извршилаца овог кривичног дела, без сагласности и против своје воље присиљене да бораве на територији друге државе.

Трговина људима је једна од највећих и најпрофитабилнијих глобалних криминалних активности, заједно са трговином наркотицима, оружјем и прањем новца.

Трговина људима је кривично дело које обухвата обухвата:

- врбовање,

- превожење,
- пребацивање,
- предају,
- продају,
- куповину,
- посредовање у продаји,
- скривање и
- држање лица.

При чему се користи:

- сила,
- претња,
- заблуда,
- злоупотреба овлашћења,
- злоупотреба поверења,
- злоупотреба односа зависности,
- злоупотреба тешких прилика другог,
- задржавање личних исправа и
- давање или примање новца или друге користи.

Људима се тргује ради:

- експлоатације рада,
- принудног рада,
- вршења кривичних дела,
- проституције,
- друге врсте сексуалне експлоатације,
- просјачења,
- употребе у порнографске сврхе,
- успостављања ропског или њему сличног односа,
- одузимања органа или дела тела и
- коришћења у оружаним сукобима.

Ланац трговине људима подразумева фазе:

- регрутовања,

- транзита жртве и
- експлоатације жртве.

Трговци људима могу бити и мушкарци и жене, а најчешће су то особе блиске жртвама.

Најчешће жртве трговине људима су:

- младе девојке и жене,
- сиромашне и незапослене особе,
- особе са мало животног искуства,
- деца,
- физички и други радници.⁷

Локални тим за превенцију и сузбијање трговине људима један је од најактивнијих у Републици Србији.

ОПШТИ ЦИЉ:

- континуирано превентивно деловање свих актера који прате агенду сузбијања или спречавања појаве трговине људима, и ефикасно санкционисање случајева који буду идентификовани као трговина људима.

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ:

- организација едукативних радионица из области пружања прве помоћи
- подела различитих видова хуманитарне помоћи у сарадњи са међународним донаторима
- превентивне акције у сарадњи Локалног тима, Црвеног крста, Центра за социјални рад, ПУ Сомбор, КИРС-а, Града и свих актера укључених у предметне активности

3.1.3.2. Учесници економских миграција

- ИНТЕРНЕ МИГРАЦИЈЕ (СТРАТЕГИЈА О ЕКОНОМСКИМ МИГРАЦИЈАМА 2020.)
- ДИЈАСПОРА И ЕМИГРАЦИЈА

⁷ Извор: МУП РС

Акциони план за период 2021–2023. године са спровођење Стратегије о економским миграцијама Републике Србије за период 2021-2027. године (у даљем тексту: Акциони план) представља документ јавне политике који се доноси ради операционализације и остваривања општег и посебних циљева утврђених Стратегијом о економским миграцијама Републике Србије за период 2021–2027. године („Службени гласник РС”, број 21/20 – у даљем тексту: Стратегија).

Општи циљ Стратегије је стварање привредног и друштвеног амбијента за успоравање одласка радно способног становништва, јачање веза са дијаспором, подстицање повратних и циркуларних миграција, као и привлачење странаца различитих образовних профила, док су као посебни циљеви истакнути:

- Изградња и јачање институционалних капацитета за праћење и унапређење квалитета података о економским миграцијама;
- Унапређење услова живота и рада у привредном и друштвеном сектору;
- Усклађивање система образовања са потребама привреде, са акцентом на праћење иновација које носи са собом четврта индустријска револуција, посебно у сфери развијања нових занимања и стручних профила и стварање услова за привлачење страних студената;
- Унапређење сарадње дијаспоре и матице и подстицање транснационалног предузетништва;
- Стварање услова за праћење, подстицање и подршку циркуларним и повратним миграцијама;
- Стварање услова за ефикасније управљање унутрашњим миграционим токовима.

Стратегијом је предвиђено доношење трогодишњих акционих планова ради њеног спровођења, а за први акциони план предвиђено је да се донесе за период 2021.–2023. године.

Након истека периода важења првог трогодишњег Акционог плана, приступиће се изради извештаја о резултатима његовог спровођења, односно о резултатима реализације активности предвиђених овим акционим планом.

На основу резултата о спроведеним активностима, а пре истека првог акционог плана, започеће се са процесом израде другог акционог плана, који треба да заједно са реализованим активностима из првог акционог плана, доведе до реализације општег и посебних циљева на нивоу Стратегије⁸.

Иако су учесници економских миграција класификовани у две подгрупе, неки елементи су заједнички за обе групације.

⁸ Извор: „Службени гласник Републике Србије” - Акциони план за период 2021-2023. године са спровођење Стратегије о економским миграцијама Републике Србије за период 2021-2027. године.

Наглашене миграције становништва дешавају се у оба правца: један је ка иностранству, а други ка већим градовима унутар Републике Србије. У оба случаја реч је о миграцијама из неразвијених и мање развијених у развијенија подручја. На тај начин, поједини региони не само да се демографски празне већ остају и без неопходног развојног потенцијала, чиме се озбиљно угрожава њихов економски и демографски опстанак. Миграција високообразоване али и сваке друге радне снаге је најчешће последица стања на тржишту рада у земљи порекла и боље плаћених послова и услова рада у земљама дестинације, али и могућности за усавршавање и напредовање. Све већи број високообразованих и висококвалификованих лица у иностранству може бити капитал Републике Србије. Успешни и интегрисани мигранти су по правилу мотивисани и имају ресурсе (знање, вештине, идеје, средства, контакте) да допринесу развоју земље порекла. Са друге стране, исељавање нарочито високообразоване, али и укупне радне снаге може изазвати поремећаје на тржишту рада, јер негативно утиче на економски развој и успешност спровођења реформи. Наведени тип миграција узрокује и фискалне губитке, који се рефлектују пре свега кроз губитак пореских прихода.

Друштвене последице емигрирања младих видљиве су и кроз губитак уложеног капитала у њихово васпитање и образовање. Млади који се исељавају односе са собом претходне инвестиције друштва и породице у њихово васпитање и школовање. Држава им омогућава школовање, добрим студентима додељује стипендије, те омогућава професионално усавршавање, али врло је честа појава да управо такви стручњаци који су друштву најпотребнији одлазе и проналазе боље запослење у другим земљама. До данас није прецизно утврђено колико држава издваја за образовање појединца у целокупном образовном циклусу, али се процене крећу око 100.000 евра по једном дипломираном студенту. Само за образовање студената држава издваја 30.000–35.000 евра по особи. Одлазак високообразованих у иностранство значи да је држава дестинације ових миграната добила стручњака уз минималне трошкове.

Истраживање Трошкови емиграције младих у Србији је показало да услед непостојања адекватне базе података о структурним карактеристикама спољних миграната, није могуће израчунати укупне губитке Републике Србије услед исељавања становништва. Зато је урађено шест могућих сценарија, од најоптимистичнијег до најпесимистичнијег. Резултати истраживања су показали да укупни трошкови које држава и породица издвајају за завршетак основног образовања износе 13.572 евра по особи, до краја средње школе тај износ расте на 20.854 евра, основне студије повећавају новчана давања на 34.139 евра, док је за целокупан образовни циклус закључно са докторским студијама потребно уложити 54.576 евра. Када се то примени на податке из могућих сценарија миграција, у најповољнијем случају, улагање које ће користити нека друга земља вредно је укупно око 300 милиона евра, а у најпесимистичнијој варијанти чак 1,2 милијарде евра. Утврђено је и да држава не губи само због тога што одлазе људи у чије је образовање уложен значајан капитал, већ се и потенцијал за стварање БДП умањује за 19.446 евра по особи сваке године, а за број отишлих умањује се и потрошња, па самим тим и способност економије да отвара нова радна места, и најзад индуковани ефекат који указује да се због исељавања претежно младих смањује демографски потенцијал, а самим тим и могућност привреде да се озбиљније развија. По том основу потенцијал БДП-а је умањен за 0,9 милијарди евра. Када се томе дода износ уложен у образовање оних који су отишли, јавља се губитак од 1,2 до преко 2 милијарде евра годишње. Сprovedено истраживање је указало и на позитивне

последнице исељавања, а то су у првом реду новчане дознаке чији износ на годишњем нивоу сврстава Републику Србију међу водећим у региону.

Младо становништво које одлази, рађаће децу, склапати бракове, оснивати породице, разводити се и умирати у месту одређишта. Поред демографских последица емигрирања младих, врло су важне и последице економског карактера које се огледају у економском развоју места или државе порекла. Ако је емиграција високообразованих и високостручних кадрова, из једне земље прекомерна с тенденцијом непрекидног раста, њени ефекти ће бити негативни и имати утицај на привреду и друштво матичне државе миграната. Ефекти одласка младих у иностранство укључују губитке пореских прихода, потенцијалних будућих предузетника, недостатак квалификованих радника, иновативних идеја, уложеног новца у образовање и губитак здравствених и образовних услуга. Тиме држава губи оно што је инвестирала у васпитање, школовање, образовање и обучавање људи који постижу врхунске резултате, али исто тако губи и то што се инвестициони капитал у образовање и обучавање не враћа матичној држави, већ се поклања земљи пријема високообразованих и стручних кадрова. Реч је, дакле, о очекиваној, а пропуштеној добити од образованих и стручних људи. Овакво стање присутно је на готово целој територији Републике Србије, али и у региону. На подручју града Сомбора, посматрано на микро нивоу, такође је присутна тенденција пражњења села и насељених места у већа места и градове, а такође из мањих градова у највеће градове, првенствено Београд и Нови Сад, који константно бележе прираст становништва и појачану економску активности и раст животног стандарда узроковане овим миграцијама. Стога су неопходне позитивне промене у економској агенди Републике Србије у кратком року, које би највише утицале на токове ових миграција и допринеле равномернијем развоју и условима живота на највећем делу Републике Србије.

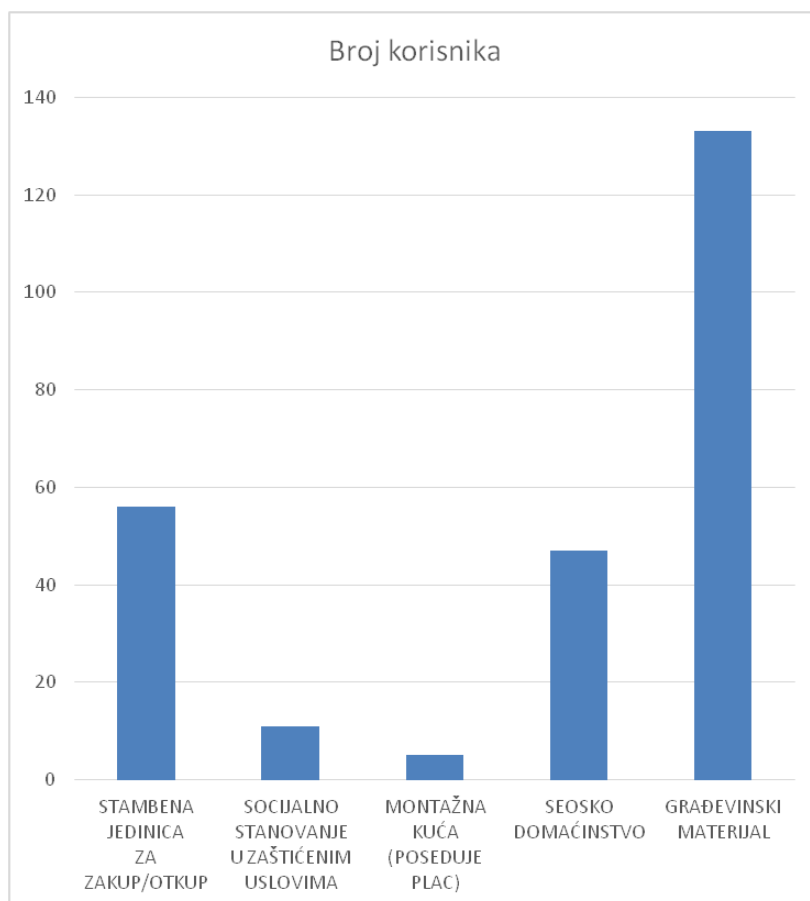
3.2. Актуелне потребе и реализоване активности програма помоћи

3.2.1. Актуелне потребе заинтересованих домицилних корисника (са пребивалиштем – боравиштем на подручју града Сомбора)

Исказане потребе породица избеглица на територији града Сомбора евидентираних у бази података у току 2022. године:

<u>Врста помоћи</u>	<u>Број заинтересованих домаћинстава</u>
1. Сеоске куће	47
2. Станови – откуп	54
3. Социјално становање	11
4. Монтажне куће	5
5. Грађ.материјал	134
<u>Укупно евидентирано домаћинстава:</u>	<u>251</u> (610 лица са члановима домаћинства)

3.2.2. Реализоване активности сарадње Комесаријата за избеглице и града Сомбора

**Реализоване активности кроз сарадњу Комесаријата за избеглице и града Сомбора
закључно са завршетком 2022.године**

Врста помоћи	Број реализованих пакета помоћи
1. Сеоске куће са окућницом – избеглице.....	78 (70 РСП, 8 буџет)
2. Куће Гаково – комплетна градња	20 (буџет)
3. Куће Растина – комплетна градња.....	20 (буџет)
2. Пакети грађевинског материјала - избеглице.....	114 (80 РСП, 34 буџет)
3. Монтажне куће	10 (буџет)
4. Станови.....	45 (РСП 30 откуп, 10 за соц. становање, буџет 5)

Активности завршене до краја јануара 2022.године

Врста помоћи	Број ранжираних корисника по Одлуци
Грађевински материјал - вредност 1 милион дин	5
Грађевински материјал - вредност 2 милиона дин	9
Грађевински материјал - вредност 3,5 милиона дин	12
Грађевински материјал ИРЛ -1 пакет - (у поступку, завршетак 1. квартал 2023.)	
Стамбено збрињавање ИРЛ -1 кућа - (у поступку, завршетак 1. квартал 2023.)	
Стамбено збрињавање КРОВ 2022. - 1 кућа - (у поступку, завршетак 1. квартал 2023.)	

ПОГЛАВЉЕ 4: Миграциони коридор и град Сомбор

4.1. Град Сомбор на траси пута глобалних миграција

Територија града Сомбора граничи се са Републиком Мађарском у дужини од 74 километра претежно копнене границе, и у дужини 73 километра са Републиком Хрватском, коју природно чини река Дунав. Док су у не тако давном периоду од стране миграната у потреби без утврђеног статуса мање више равноправно покушајима илегалног преласка границе (која истовремено представља и границе Европске Уније, која је крајњи циљ практично целе популације миграната у потреби без статуса) биле изложене обе наведене границе, у последњих годину дана апсолутни примат је на покушајима преласка државне границе према Мађарској.

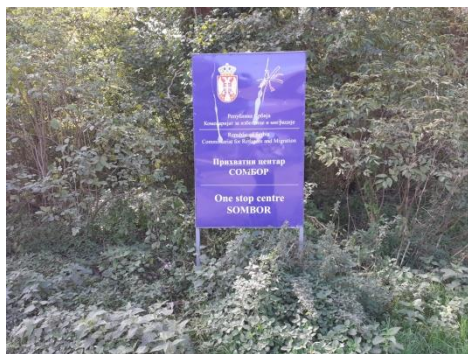
Упркос чињеници да је суседна Република Мађарска уложила огромна средства у подизање двоструке заштитне ограде између којих је асфалтирани пут којим константно патролирају припадници граничне полиције, са инсталираним видео-надзором, тешко би се могао извести аргументовани закључак да је њена ефикасност на високом нивоу. Поред чињенице да постоји један необезбеђени део границе где није било могуће поставити ограду због водене површине, велики број миграната у потреби без утврђеног статуса и даље пристиже како би након покушаја да илегално пређу границу доспели унутар граница Европске уније. Поред немогућности да се прецизно утврди број ових лица на територији града Сомбора услед сталних миграција наведене популације, упркос томе што он варира на дневном нивоу, уочљиво је да је граница ипак порозна, иначе би се много већи број миграната задржавао на овом подручју, што у пракси није случај.

Треба напоменути да је држава Србија, па тако и подручје града Сомбора, управо након постављања поменуте ограде стављена у неповољан положај и најчешће веома неосновано критикована од стране дела међународне заједнице али и из дела домаће јавности који се најчешће оглашава коментарима на друштвеним мрежама, изјавама да постаје "паркинг за мигранте". Уколико се према суштини овог проблема поставимо непристрасно, мигранти без утврђеног статуса су, пре него што је постављена поменута ограда, практично без задржавања кретали ка граници и земљама Западне Европе које су им свакако крајња дестинација. Након изградње ограде, прелазак границе мигрантске популације јесте значајно успорен, а резултат је једино њено дуже задржавање на територији Србије. Број лица која одлуче да се врате у земљу порекла, коју су напустили због рата и сиромаштва, јесте на нивоу статистичке грешке.

4.2. Прихватни центар у Сомбору

Прихватни центар за мигранте у потреби без утврђеног статуса отворен је дана 06.11.2016. године у излетишту Шикара у граду Сомбору. У том периоду на подручје града Сомбора су већ почели да пристижу сегменти великог миграционог таласа који је започео 2015. године, али је број лица био релативно скроман, у поређењу са ситуацијом која је касније уследила.

До прве половине маја 2017. године, у Центру су боравиле углавном породице са малолетном децом, и капацитет центра је био углавном довољан за број лица која су у њему боравила у просеку 3 до 4 месеца, односно колико је трајала процедура за обраду захтева за легалан пријем породице у неку од држава Европске уније, најчешће Савезне Републике Немачке. Број корисника центра је најчешће варирао од 120-160 лица.

Међутим, током маја 2017.године, започела је промена структуре лица која бораве у Центру, и како се постепено смањивао, а на крају и престао прилив породица са децом, у центар су почели да пристижу мигранти у потреби без утврђеног статуса који су пошли на пут сами, пореклом најчешће из Авганистана и Пакистана, међу домаћим становништвом спонтано названи "самци", с обзиром да су у питању млађи мушкарци у узрасту најчешће од 20-30 година старости.

Један од реновираних објеката у Прихватном центру Сомбор

Услед све већег прилива ове мигрантске популације, капацитет центра је убрзо постао недовољан да прихвати сва лица која су имала потребу за смештајем са припадајућим основним хигијенско-санитарним условима. Немогућност да се приме сва заинтересована лица и, са друге стране, веома отежане могућности за наставак миграција према земљама Европске уније, довеле су до ситуације да је велики број мигрантске популације боравио ван прихватног центра, најчешће у његовој непосредној близини, али такође и по напуштеним објектима, кућама и викендицама, у које су незаконито улазили. Уз често слободно понашање које је понекад прелазило границе друштвено прихватљивог у локалној средини, груписано кретање по граду и насељеним местима, дошло је до неповерења локалног становништва, које је у појединим случајевима било основано. Међутим, уз ограду да је било неприхватљивих ситуација које морају бити санкционисане, уз све тешкоће да у пракси то буде спроведено, један део локалног становништва је потпао под утицај неистинитих гласина и антимигрантског наратива, што је у току 2017. године довело и до протеста у близини прихватног центра, са захтевом Граду и Комесаријату за измештање центра из Сомбора. Спорадично је долазило и до безразложних напада на мигранте и сличних, на срећу мањих конфликтних ситуација и блажих инцидената. И поред чињенице да већина локалних становника разуме положај и намере мигрантске популације, како на територији града Сомбора, тако и на нивоу Републике Србије, неопходно је предузимати активности на превенцији и разоткривању тзв. "Антимигрантског наратива" који поједине друштвене групе шире у појединим медијима и нарочито друштвеним мрежама. Теорије на тему како се у тајности спроводи насељавање миграната и ширење лажних вести како је мигрантска популација одговорна за догађаје који се у стварности нису догодили, заиста не заслужују ширу елаборацију, али могу бити веома штетне по обе заједнице, па је из тог разлога пожељно јачати толеранцију и емпатију, које су и на глобалном нивоу гледано, на озбиљном испиту.

Црвени крст Сомбор је, нарочито у периоду док су у центру пребивале породице са децом, био веома активан, и одржао велики број корисних радионица у за ту намену предвиђеним просторијама, којима су корисници били изузетно задовољни. Нису била запостављена ни деца, којима је такође било омогућено похађање наставе, уколико су била одговарајућег узраста, уз обезбеђен превоз.

Исто тако, као што није потребно проблеме преувеличавати, није могуће ни потпуно их апстраховати или занемаривати. Проблем миграција је толико обиман и комплексан, да ниједно друштво на траси миграција не може очекивати да га може решити или се из њега повући, односно пребацити га неком другом, као што припадници граничне полиције појединих држава неретко настоје помоћу тзв. пуш-бекова (одгуривање миграната који су већ прешли на њихову територију преко границе), који нису ускладу са међународним правом и споразумима.

И поред чињенице да трошкови медицинске заштите енормно расту, може се констатовати да је обим здравствене заштите мигрантске популације у центру на завидном нивоу, нарочито у светлу комплексности актуелне ситуације, па и хроничних проблема са којима се домаће становништво свакодневно суочава у оквиру система здравствене заштите. Уз максимално залагање особља Дома здравља, Комесаријата и других повезаних чинилаца, спроводе се активности на превенцији и лечење сваког лица

у потреби којег затражи. Осим повремених периода прекида у циклусима финансирања, један од значајних проблема је формално питање да ли лицима без идентификационе картице може бити пружана здравствена заштита у центру. Она се наравно пружа, нарочито када су у питању ургентна стања, али долази до проблема када треба правдати средства односно преписане лекове, јер не постоји могућност било каквог вида евиденције коме је та помоћ пружена. Хитна медицинска помоћ је наравно на располагању 24 сата.

Завод за јавно здравље Сомбор, поступајући по инструкцијама Министарства здравља, редовно врши услуге дезинфекције и дезинсекције, анализирања воде и намирница у центру уз хигијенско-епидемиолошки надзор унутар центра, и извештаје о извршеним услугама доставља надлежним институцијама. У претходном периоду, када је у центру и његовој околини боравио енорман број корисника, изнете су примедбе на одржавање хигијене и немарно поступање корисника у вези са одлагањем смећа, али садашња ситуација је побољшана бројним акцијама особља центра и самих корисника, надлежних јавних предузећа која су поставила додатне контејнере за одлагање смећа, и грађана који су више пута иницирали и самоорганизовано и добровољно учествовали у чишћењу, и то чине и даље. У Извештајима Завода који се односе на децембар 2022. год, констатовано је да су у току радови на завршавању уређења новог објекта у коме ће боравити особље Комесаријата, припрема терена за изградњу трпезарије и постављање ивичњака уз бетонски појас у центру, с обзиром да је наношење блата веома изражен проблем. Такође је изнета примедба због лоших хигијенско-епидемиолошких услова, услед лоше одржаваних санитарних чворова, које део несавесних корисника центра не користи у складу са њиховом наменом, а особља у центру је недовољно. Препорука је да се чишћење санитарних чворова врши што је могуће чешће, интензивније коришћење дезинфекционих средстава и постављање канти за отпатке у близини санитарних контејнера.

Осим на понашање једног дела миграната у потреби без утврђеног статуса, локално становништво и поједина удружења грађана указивали су и указују на проблем са бацањем смећа, нарочито у непосредној околини Центра, на траси којом највише пролазе при доласку и одласку из прихватног центра, као и на појединим локацијама где се окупља већи број ових лица. Наведени проблем је ублажен појачаним активностима градских служби и надлежних јавних предузећа, донацијама и ангажовањем особља Комесаријата у прихватном центру, који су се и ванредно ангажовали на прикупљању смећа, како унутар центра, тако и у његовој непосредној околини, што не спада у њихову надлежност, и за сваку је похвалу.

У протеклом петогодишњем периоду, локално становништво забрињава и појава нестанка шумских површина у излетишту Шикара, на чијем подручју је изграђен Прихватни центар. Узрок је нелегална сеча стабала од стране лица која су нелегално боравила ван граница центра у зимском периоду, која су обарали приручним средствима – ручним тестерама и секирама, да би их користили за грејање. Као и у осталим случајевима, откривање и санкционисање лица одговорних за наведене активности, из познатих разлога, било је веома отежано.

Епилог је да је по неким проценама, од некадашњег шумског појаса у излетишту Шикара сада остало највише 30-35 одсто некадашњег броја стабала, са тенденцијом да ситуација постане још неповољнија, с обзиром да је поново наступио хладнији период године, а ток миграција, укључујући прилив нових лица и релокацију лица која су већ на подручју града Сомбора и насељених места се за сада знатно не смањује.

У првој половини октобра 2022. године, завршено је постављање оградe око прихватног центра, за коју је средства граду Сомбору определио Комесаријат за избеглице.

С обзиром да је током летњих месеци, све до касне јесени 2022. године прилив миграната у потреби без утврђеног статуса на територији Сомбора био знатно повећан, умножавали су се и сви пратећи проблеми. У самом Центру је на дневном нивоу боравило просечно од 1000-1200, понекад чак и 1400 особа. Број лица која су боравила на територији града и насељених места ван центра могуће је само претпоставити, али је вероватно упоредив са бројем лица евидентираних у центру. Уз ограду Центра постављено је преко 400 импровизованих шатора, као и тезги где су се продавали храна, пиће, одећа, производи за одржавање хигијене и слично. Није потребно нарочито наглашавати да је ситуација са одлагањем смећа, пражњењем септичких јама, хигијеном, исхраном, евидентирањем и нарушавањем јавног реда, ескалирала. Сарадњом и активностима представника Комесаријата, Града и припадника МУП-а, уложени су напори да се смањи притисак на подручју града Сомбора, што је у одређеној мери и постигнуто, како би се ситуација бар у границама могућег ставила под контролу. Уклоњени су сви нелегално постављени шатори у околини центра, спроведено је неколико акција уклањања и одношења смећа у самом центру и околини, онемогућен је боравак лица без идентификационе картице, а у више наврата организован је превоз лица за које није било места у друге прихватне центре.

Током новембра 2022. године, након спроведених активности наведених учесника, али и приближавањем зимског периода, ситуација је измењена, и до краја 2022. године је број корисника Центра редукован и стабилизован на просечно 400 до 450 лица евидентираних од стране Комесаријата, уз мањи број лица која бораве ван центра.

Уколико се овај ниво флукуације миграција настави, не очекују се већи проблеми у функционисању прихватног центра и ван њега у наредном периоду.

Почетком 2023. године, завршени су радови на новом објекту за смештај особља Комесаријата, који омогућава боље услове за рад и више простора за пријатнији боравак у центру.

Већ поменути радови на асфалтирању прилазног пута на улазу у центар и постављање ивичњака ускоро ће бити завршени, и постављени су додатни контејнери за одлагање смећа, што ће такође поправити општи утисак о прихватном центру.

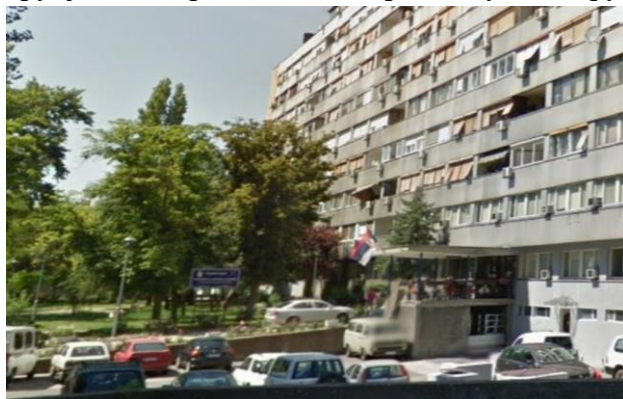
4.3. Институције укључене у праћење ситуације и пружање помоћи у области миграционе агенде, са акцентом на функционисање прихватног центра

4.3.1. Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије

Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије је главна државна и партнерска институција са којом од њеног оснивања успешно сарађују све Јединице локалне самоуправе у Републици Србији, па тиме и град Сомбор.

Осим спровођења различитих програма за помоћ избеглицама, интерно расељеним лицима, повратницима по споразуму о реадмисији, Комесаријат и град Сомбор имају квалитетну сарадњу за помоћ популацији миграната у потреби без утврђеног статуса, која је конкретизована отварањем Прихватног центра у насељу Шикара 2016.године, када су на подручје Сомбора почеле да пристижу веће групације ове популације.

Зграда Комесаријата за избеглице и миграције, Нови Београд

Комесаријат за избеглице, као посебна организација у систему државне управе основан је Законом о избеглицама („Службени гласник РС”, број 18/92, „Службени лист СРЈ”, број 42/02 - СУС и „Службени гласник РС”, број 30/10) за обављање стручних и других послова који се односе на збрињавање, повратак и интеграцију избеглица утврђене овим законом и с њима повезане управне послове.

Усвајањем Закона о управљању миграцијама („Службени гласник РС”, број 107/12), Комесаријат за избеглице образован Законом о избеглицама наставља рад под називом Комесаријат за избеглице и миграције (у даљем тексту: Комесаријат), у складу са надлежностима утврђеним овим законом и другим законима.

У складу са Законом о избеглицама Комесаријат обавља послове који се односе на: признавање и престанак статуса избеглица; збрињавање избеглица; регистрацију избеглица; усклађивање пружања помоћи избеглицама од стране других органа и организација у земљи и

иностранству и старање о равномерном и благовременом пружању помоћи; обезбеђивање смештаја односно размештаја избеглица на подручја јединица локалне самоуправе; предузимање мера за повратак избеглица; решавање стамбених потреба лица у складу са овим законом; вођење евиденција из своје надлежности и установљивање база података и обавља друге послове утврђене овим законом.

У складу са Законом о управљању миграцијама Комесаријат обавља послове који се односе на: предлагање Влади циљева и приоритета миграционе политике; предлагање Влади мера ради постизања позитивних ефеката законитих миграција и сузбијања незаконитих миграција; праћење спровођења мера миграционе политике; пружање органима државне управе, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе података од значаја за израду стратешких докумената из области миграција, предлагање пројеката из области управљања миграцијама из делокруга свог рада и израду годишњег извештаја Влади о стању у области управљања миграцијама.

Комесаријат обавља послове који се односе на: прикупљање, обједињавање и анализу података и показатеља за управљање миграцијама; извештавање о имиграцији и емиграцији; израду и редовно ажурирање миграционог профила Републике Србије; успостављање јединственог система за прикупљање, организовање и размену података; успостављање сарадње са члановима Европске миграционе мреже; обуку и оспособљавање лица која обављају послове од значаја за управљање миграцијама, старање о доступности информација од значаја за миграциона питања, као и друге послове одређене законом.

Комесаријат обавља стручне и административно-техничке послове за потребе Комисије за нестала лица коју је образовала Влада, и: води јединствену евиденцију несталих лица у оружаним сукобима и у вези са оружаним сукобима на простору бивше СФРЈ од 1991. до 1995. године и Аутономне покрајине Косово и Метохија од 1998. до 2000. године; води евиденцију о ексхумираним, идентификованим и неидентификованим посмртним остацима из појединачних и масовних гробница; издаје потврде о чињеницама о којима води службене евиденције; врши исплату трошкова ексхумације, идентификације, погребне опреме и превоза посмртних остатака идентификованих лица до места сахране у Републици Србији, односно до границе - уколико се ради о прекограничном преносу посмртних остатака, као и трошкова услуга експерата судске медицине или тимова експерата одговарајућих установа за судску медицину, ангажованих за потребе рада Комисије за нестала лица; врши исплату једнократне новчане помоћи за трошкове сахране у висини накнаде погребних трошкова утврђене законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање; додељује средства за финансирање програма удружења породица несталих лица у складу с прописима којима се уређује финансирање програма од јавног интереса која реализују удружења.

У складу са Законом о азилу и привременој заштити („Службени гласник РС”, број 24/2018) Комесаријат за избеглице и миграције обезбеђује материјалне услове за прихват тражилаца азила. Комесаријат обезбеђује привремени смештај и лицима којима је одобрено право на азил у складу са прописима којима је уређена област управљања миграцијама. Комесаријат спроводи програме добровољног повратка странца чији је захтев за азил одлуком надлежног органа одбијен или одбачен или ако је поступак азила обустављен, странца којем је одобрена привремена заштита, странца којем је донета одлука из члана 75. ст. 3. и 4. или одлука из чл. 83. и 84. Закона о азилу и привременој заштити и странца којем је престало право на азил, као и програме интеграције лица којима је одобрено право на азил у складу с прописима којима је уређена област управљања миграцијама.

У складу с потврђеним међународним уговорима и општеприхваћеним правилима међународног права, а које уређују положај и права избеглица, ради збрињавања, интеграције или повратка избеглица, Комесаријат покреће иницијативе за тражење међународне помоћи од институција Уједињених нација и других међународних организација.

Комесаријат остварује сарадњу с организацијом Црвеног крста, хуманитарним, верским и другим организацијама, удружењима и грађанима.

Уредбом о збрињавању избеглица („Службени гласник РС“, бр. 20/92, 70/93, 105/93, 8/94, 22/94, 34/95 и 36/04) као и Уредбом о начину збрињавања прогнаних лица („Службени гласник РС“ број 47/95), уређени су начин и обим пружања помоћи у збрињавању избеглица као и поступак утврђивања њиховог статуса.

Националном стратегијом за решавање питања избеглих и интерно расељених лица за период 2015-2020. године, Република Србија се определила да у сарадњи са различитим субјектима на међународном и националном нивоу, обезбеди избеглицима трајна, одржива и примерена решења кроз приступ свим правима, услугама и ресурсима на једнаким основама као и држављанима Републике Србије, а интерно расељеним лицима ефективно побољшање услова живота у току расељења и потпуну социјалну укљученост.

МИСИЈА КОМЕСАРИЈАТА ЗА ИЗБЕГЛИЦЕ И МИГРАЦИЈЕ

Комесаријат за избеглице и миграције је посвећен решавању проблема избеглица, интерно расељених лица, повратника по споразуму о реадмисији и тражилаца азила уз примену законских прописа и међународних стандарда. Стручно и одговорно ради на константном унапређивању својих програма и стратешких докумената у циљу стварања увек ефикасног и одговорног институционалног оквира и имплементационих механизма који крајњим корисницима обезбеђују адекватна решења у процесу интеграције и реинтеграције као и приступ правима.

ВИЗИЈА КОМЕСАРИЈАТА ЗА ИЗБЕГЛИЦЕ И МИГРАЦИЈЕ

Комесаријат за избеглице и миграције је ојачао капацитете и својим програмима и активностима поставља више стандарде у области управљања миграцијама, примарно у области обезбеђивања одрживих решења и побољшања услова живота избеглица, интерно расељених лица, повратника по основу споразума о реадмисији. Пратећи најновије миграционе токове и трендове Комесаријат обезбеђује адекватан смештај и основне животне услове мигрантима током азилне процедуре, и иде корак даље обезбеђивањем адекватних решења у процесу интеграције миграната. Поуздан је и одговоран партнер свим заинтересованим странама у напорима за постизање виших стандарда у процесу пружања помоћи свим наведеним категоријама.⁹

⁹ <https://kirs.gov.rs/cir/o-nama/o-komesarijatu>

4.3.2. Град Сомбор

Град Сомбор, у складу са својим надлежностима као јединице локалне самоуправе, има право и обавезу да сарађује са свим државним институцијама, међународним партнерима и свим другим институцијама и удружењима која прате кретања из предметне агенде.

Правни оквир Града Сомбора

- **Правни извор** делатности и овлашћења града Сомбора чине Закон о локалној самоуправи и Статут града Сомбора.
- **Органи града** су: Скупштина града, Градоначелник, Градско веће и Градска управа.
- **Скупштина** је највиши орган власти, која извршава законодавне функције и састављена је од 61 одборника.
- **Градско веће** има извршну власт у граду Сомбору и тренутно је сачињено од 9 чланова. Градско веће непосредно је одговорно за предлагање и извршавање одлука и других аката Градске Скупштине и стара се о извршењу и располагању средствима буџета.
- **Градоначелник** је председник Градског већа, представља и заступа град и наредбодавац је за извршење буџета.

Послови збрињавања избеглих и прогнаних лица и миграната

У служби раде два запослена - стручна сарадника на збрињавању избеглих и прогнаних лица са оперативним ангажманима усмереним ка учесталим непосредним контактима са представницима домаћих и међународних хуманитарних организација и свакодневним стручно административним пословима. Сомбор је био прихватно-транзитни центар кроз који је прошло, прихваћено и збринуто преко 25.000 избеглица са простора бивше Југославије.

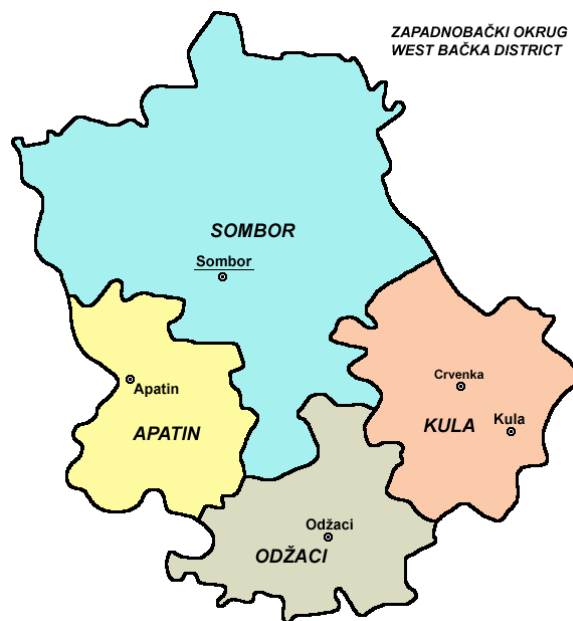
У периоду од 1992.-2002.године, у Сомбору је 5.926 лицу признат статус избеглог лица, а 3.701 лицу је признат статус прогнаног лица. Данас служба повереништва за избеглице и даље ради на прихвату и збрињавању најугроженијих породица избеглица и интерно расељених лица.

Статутом Града Сомбора формиран је Савет за социјалну политику, а формиран је и Савет за управљање миграцијама.

4.3.3. Полицијска управа Сомбор

- Западнобачки управни округ обухвата град Сомбор и општине Кула, Апатин и Оџаци
- ПУ у Сомбору је територијално надлежна за подручје ЗБО
- седиште ПУ је у Сомбору, а Управа још обухвата ПС Апатин, Оџаци и Кула
- према попису из 2011. године, у граду Сомбору је регистровано 47.623 становника

На територији ПУ у Сомбору се налазе две државне границе:

- према Мађарској, копнена, у дужини од 74 км и
- према Р. Хрватској, реком Дунав, у дужини од 73 пловна км

Послове контроле и обезбеђења државне границе врше полицијски службеници РЦ ГП према Мађарској и Р. Хрватској, односно Станице граничне полиције

Граница према Мађарској је највећим делом обезбеђена жичаном оградом, осим у једном мањем делу, на потезу Бајски канал – тремеђа Р. Србија-Мађарска-Р. Хрватска (и ту се поставља ограда)

Највећи број илегалних прелазака и покушаја илегалних прелазака је регистрован на српско-мађарској граници, како преко ”зелене” границе (копањем тунела, прескакањем и кидањем оgrade), тако и преко граничних прелазакa (скривени у путничким возилима, у товарном делу теретних возила)

Мањи број покушаја и прелазакa према Р Хрватској, преко реке Дунав и преко ГП (у ранијем периоду регистровани случајеви утапања више лица приликом покушаја преласка реке)

Покушаји илегалног преласка државне границе преко ГП, у путничком, односно теретном возилу представљени су на фотографијама.

06. новембра 2016. године је отворен ППЦ у Сомбору, са првобитним капацитетом за 120 лица (породице).

Временом се мењао и повећавао број лица која користе смештај у Центру, али и њихова структура, тако да је тај број достигао и до 1800 лица.

Данас имамо, у самом Центру, око 300 лица, претежно мушког пола и млађе животне доби.

Ови бројеви се мењају на дневном нивоу.

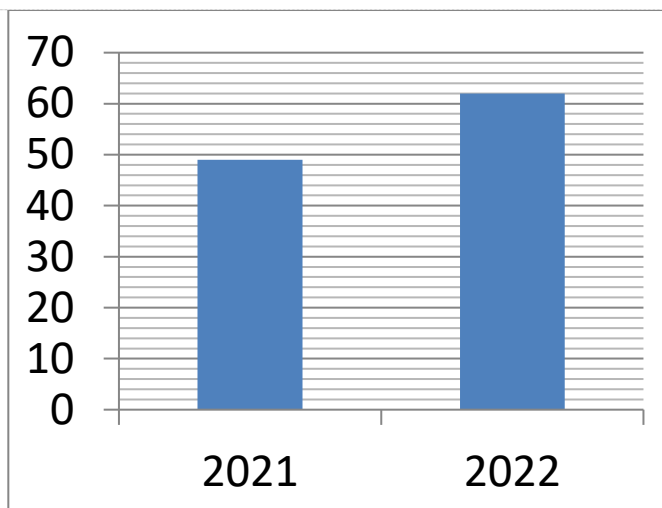

У току 2022. године, у сарадњи са Комесаријатом за избеглице и миграције и Локалном самоуправом града Сомбора, спроведено је 13 акција измештања ирегуларних миграната, у којима је измештено укупно 1769 лица. Лица су смештена у друге Прихватне центре на територији Републике Србије, у којима им је обезбеђен адекватан смештај, исхрана, социјална и здравствена заштита.

У току 2021. године, од стране полицијских службеника Полицијске управе, Прекршајном суду у Сомбору је поднето укупно 49 Захтева за покретање прекршајног поступка против физичких лица које су помогли или покушали да помогну страним држављанима да незаконито уђу у Републику Србију, транзитирају преко територије Републике Србије или да незаконито бораве на територији Републике Србије (прекршај из чл.121 с.3 Закона о странцима)

У 2022. години поднето је укупно 62 Захтева за покретање прекршајног поступка против лица која су учинила прекршај из чл.121 с.3 Закона о странцима.

Графички приказ броја Захтева за покретање прекршајног поступка против лица која су учинила прекршај из чл.121 с.3 Закона о странцима у 2021. и 2022. години¹⁰

ПУ Сомбор обезбеђује константно присуство једне полицијске патроле у Прихватном центру Сомбор 24 сата дневно, и појачани надзор друге патроле која обилази и надгледа околину центра и поједине неуралгичне тачке на којима је могуће окупљање већег броја мигрантске популације у транзиту.

Циљеви ПУ Сомбор:

Општи циљ:

Јачање капацитета за обезбеђивање јавног реда и мира на подручју надлежности ПУ Сомбор која обухвата територију свих насељених места и града Сомбора, одржавање услова за безбедност свих категорија популације, локалног становништва и мигрантских група која бораве на овом подручју.

Специфични циљеви:

- СЦ1: повећање откривених и спречених незаконитих прелазака државне границе (у складу са развојем миграторне ситуације)
- СЦ2: спречавање – минимизирање ирегуларних миграција и кријумчарења људи
- СЦ3: спречавање и контролисање безбедносних ризика и претњи које доносе негативни фактори утицаја
- СЦ4: наставак и унапређење сарадње са другим друштвеним субјектима, грађанима и заједницом.

¹⁰ (извор: ПУ Сомбор)

4.3.4. Црвени крст Сомбор

Црвени крст Сомбор је хуманитарна, независна, непрофитна и добровољна организација основана за територију општине Сомбор, саставни је део Црвеног крста Војводине и Црвеног крста Србије.

Црвени крст Сомбор врши јавна овлашћења утврђена законом и обавља друге послове од јавног интереса у складу са ратификованим међународним уговором, законом и другим прописима општим актима, и при

њиховом вршењу, односно обављању, има положај организације која помаже надлежним органима Града Сомбора у хуманитарној области.

Црвени крст Сомбор основан је 1901. године са циљем да олакша људску патњу, да пружа помоћ угроженим лицима у случају ратних сукоба, природних, еколошких и других несрећа ради спасавања угрожених живота и здравља људи и ширења знања о међународном хуманитарном праву и у случају стања потреба за социјалном заштитом и збрињавању као и са задатком превентивног деловања и просвећивања грађана у области здравствене и социјалне заштите и унапређења хуманитарних вредности друштва.

У обављању послова везаних за остваривање циљева и задатака, Црвени крст Сомбор делује у складу са:

- Основним принципима Међународног покрета Црвеног крста и Црвеног полумесеца
- Ратификованим међународним уговорима и опште прихваћеним правилима из области међународног хуманитарног права
- Статутом и другим актима и правилима које усваја Међународни покрет Црвеног крста и Црвеног полумесеца
- Циљевима и задацима националног друштва
- Статутом Црвеног крста Србије и Црвеног крста Војводине

Мисија Црвеног крста је да олакшава људску патњу, са задацима: да пружа помоћ угроженим лицима у случају ратних сукова, природних, еколошких или других несрећа, спасава угрожене животе и здравље људи и шири знања о међународном хуманитарном праву, да превентивно делује и просвећује грађане у области здравствене и социјалне заштите и унапређује хуманитарне вредности у друштву и, у случају стања потреба, пружа социјалну заштиту и збрињавање.

Поред јавних овлашћења дефинисаних Законом о Црвеном крсту, Црвени крст спроводи програме и активности који произилазе из циљева и задатака Међународног покрета, а нарочито:

- Развија солидарност међу људима и организује различите облике међусобне помоћи грађана
- Заступа, шири и спроводи идеје, основне принципе и друге хуманитарне вредности Међународног покрета,
- Доноси план и спроводи програм припреме за деловању у несрећама у сарадњи и уз координацију са надлежним државним органима
- Спроводи програме помоћи деци, хендикепираним, старим и немоћним лицима у сарадњи са донаторима и надлежним државним органима и органима територијалне аутономије и локалне самоуправе,
- Организује и спроводи акције заштите и унапређења стања животне околине и шири знања становништва о мерама за очување здраве природне средине у циљу заштите и унапређивања стања животне околине и спречавања настанка нежељених последица
- Заступа идеје добровољног рада у корист угрожених лица, региструје и спроводи обуку волонтера за рад у Црвеном крсту
- Организује и учествује, у сарадњи са здравственим установама, у активностима промоције здравља, у спровођењу активности за унапређење здравља појединих групација становништва и превенцију болести од већег социјално медицинског значаја.

У остваривању наведених циљева и задатака, Црвени крст помаже свим људима, без било какве непосредне или посредне дискриминације по било ко основу, а нарочито због расе, боје, пола, националне припадности друштвеног порекла, рођења или сличног статуса, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости или психичког или физичког инвалидитета.

АКТИВНОСТИ ЦРВЕНОГ КРСТА У ТРАНЗИТНО ПРИХВАТНОМ ЦЕНТРУ СОМБОР 2017.

Транзитно прихватни центар у Сомбору отворен је 5/6. новембра 2016. године. Од отварања до 31.12.2017. године по подацима Комесаријата за избеглице РС у истом је евидентирано 1.429 лица из Авганистана, Пакистана, Индије, Ирака, Ирана, Марока, Сирије, Турске, Камеруна, Непала или Нигерије, док је по подацима Службе тражења Црвеног крста Сомбор тај број био нешто већи – 1.497 лица. Разлика у броју настала је јер су право на хуманитарну помоћ су остварила и лица која нису евидентирана у Комесаријату за избеглице, али су (углавном из здравствених разлога), користила право на три obroка дневно.

КООРДИНАЦИЈА САРАДЊЕ ТПЦ И ГРАДА СОМБОРА

Од септембра месеца 2017. године реализоване су следеће активности:

- Поправка крова и олука на котларници који је оштећен приликом истовара пелета за грејну сезону и такав претио да тотално процури и иструне.
- Измештање простора за Читаоницу, повезивање на електро мрежу.
- Повезивање на електро мрежу контејнера за изолацију пацијената.
- Довођење електричне мреже на прописан ниво због рушења и истезања исте од стране шлепера који су довозили робу у ТПЦ. Овом активношћу смо спречили да дође до нежељених ситуација, а у вези са електричном енергијом, јер су водови били оштећени и видно истегнути.
- Крајем 2017. године смо извршена је интервенција у разводном орману којом су растерећени поједини осигурачи који су били повезани са превеликим бројем потрошача ел.енергије, што је узроковало честе прекиде у снабдевању ел.енергијом и наметало стално ангажовање надлежних служби.
- Плато испред котларнице, трпезарије и читаонице је асфалтиран након што је урађена прописна припрема подлоге.
- На прилазе асфалту је насут туцаник и тако спречено уношење блата у стамбене објекте.
- Решен је вишемесечни проблем око добијања неопходне документације за изградњу учионице и играонице.
- Посебна пажња посвећена је мигрантима који су својевољно боравили изван Центра и изазивали страх и негодовање локалног становништва. Учесталим контактима са њима настојало се пружити им објашњења да такав боравак није планиран ни могућ, и да изазива многобројне непотребне проблеме. У овим активностима су повремено самоиницијативно узимале учешће поједине хуманитарне и невладине организације. Сарадња са свим организацијама и службама које могу допринети квалитету боравка миграната у Сомбору и њиховом безбедном животу била је на изузетно високом нивоу.
- Координатор сарадње ТПЦ и Града Сомбора Златко Милићевић присуствовао је семинару у Кладову који је организовао Комесаријат за избеглице Републике Србије и где је договорена даља сарадња.
- Због повећаног броја глодара и могућности разних болести, извршена је дератизација свих објеката и дворишта. Дератизација је урађена по свим безбедносним правилима, тако што су по дворишту инсталиране специјалне кутије са мамцима а изнад њих залепљена упозорења на свим језицима која се говоре у Прихватном центру. Дератизација се врши свака три месеца.
- Почела је изградња објекта намењеног за играоницу и све друге едукативне програме за децу и одрасле. Носилац пројекта је Екуменска хуманитарна служба Нови Сад, док је Град Сомбор пружио сву неопходну стучну помоћ и подршку приликом прибављања документације, логистике и монтаже објекта. Објекат је стављен под кров, урађене надстрешнице које су опшивене алуминијском ламперијом. Урађени су гипсани зидови и плафони у унутрашњости, као и изолација на тавану. Површина објекта је око 160 м².
- Едукација деце миграната од стране ОШ „Иво Лола Рибар,, и „Братствој Јединство,, доласком наставника у ТПЦ вршила се три пута недељно, два школска часа за децу узраста нижих и два школска часа за децу узраста виших разреда основне школе. Деца су била веома мотивисана за наставу и врло радо су присуствовала часовима.
- На дан 28.02.2018. године број миграната у ТПЦ био је следећи:

Укупан број: 128

Пакистан - 53

Ирак - 67

Авганистан - 5

Непал - 2

Палестина - 1

Мушкарци – 51 од тога 40 самаца

Жене – 12

Деца (м) – 25

Деца (ж) – 22

Малолетници без пратње - 18

Укупан број миграната наведеног дана једнак је просечном броју миграната у ТПЦ у протекла два месеца. Њихово задржавање у Центру било је између два и три месеца.

АКТИВНОСТИ ЦРВЕНОГ КРСТА СОМБОР

ХУМАНИТАРНА ПОМОЋ

У наведеном периоду, припремљено је и дистрибуирано 73.132 дневних следовања, односно 219.396 топлих obroка, као и 460 ланч-пакета. Примљено је, обрађено и прослеђено десет захтева за тражење несталих лица, и вршено је редовно месечно обавештавање присутних о траженим лицима.

Уз подршку Међународног ЦК, Црвени крст Србије извршио је набавку сетова прве помоћи у циљу подршке здравственим институцијама у градовима које су погођене мигрантском кризом. Сетови садрже: специјални сет прве помоћи (46 различитих артикала са интервентним ранцем, кисеоничком боцом, специјалним средствима за имобилизацију и транспорт), аутоматски екстерни дефибрилатор (са функцијом ЕКГ-а) и два сета прве помоћи који садрже 16 артикала и ранац. Вредност хуманитарне помоћи износи 567.258,00 динара, а уручена је и Дому здравља Др Ђорђе Лазић, Сомбор.

ПСИХОСОЦИЈАЛНА ПОДРШКА

Захваљујући вишегодишњем искуству у раду са угроженим категоријама становништва, месец дана након отварања ТПЦ Сомбор, у сарадњи са Комесаријатом за избеглице организоване су различите радионице психосоцијалне подршке, едукације из области трговине људима, едукације из области прве помоћи, као и различите креативне радионице.

Ред.бр.	Активност	Учесници	Број радионица
1	Превенција трговине људима	Деца и одрасли (породице и самци)	51
2.	Прва помоћ и самопомоћ	Деца и одрасли (породице и самци)	16
3.	Креативне радионице (филмско вече, ручни радови, енкаустика, спорт, музика)	Деца и одрасли (породице и самци)	69
	УКУПНО:		136

Наведене активности реализовали су еудковани волонтери Црвеног крста Сомбор, док су материјал за исте, донирале различите хуманитарне организације: ИДЦ, International Rescue Committee, Црква Исуса Христа и светаца последњих дана, као и виши органи Црвеног крста.

Овај број радионица захтевао је велико ангажовање волонтера како приликом припреме, тако и саме реализације активности. За сваку радионицу у просеку је ангажовано 3 волонтера, припреме и реализација укупно трају око три сата, што значи да је реализовано око 1.224 волонтерских сати само у оквиру ове области.

Поред радионица, организоване су и следеће активности:

- подела новогодишњих пакетића за 2017 и 2018.г. - 59 пакетића,
- организована у сарадњи са КЦ “Лаза Костић” Сомбор, и КИРС-ом изложба портрета петнаестогодишње девојчице Захре Саједи Хосини
- учешће деце миграната у Фестивалу научне фантастике у организацији ПЕБ Сомбор
- организовање и опремање читаонице у ТПЦ септембра 2017.г. која ради сваког радног дана два сата дневно

ЕДУКАЦИЈЕ

Волонтери и запослени у Црвеном крсту прошли су низ едукација за рад са угроженим лицима:

- Додатно оспособљавање запослених у ОЦК који у свом раду могу доћи у контакт са жртвом трговине људима из области Службе тражења и Превенције трговине људима – ЦК Србије и Факултет безбедности
- Психосоцијална подршка у центрима за мигранте – 2 семинара – ЦК Србије
- „Вођење случаја и интеркултурна медијација,, - НВО Атина

- „Препознавање и реаговање на родно засновано насиље у избегличкој и мигрантској популацији,„ - Лекари света и НВО Атина
- „Насиље над женама и девојчицама у избегличкој и мигрантској популацији у Србији,„ - НВО Атина
- „Ефективна рана идентификација и документација тортуре међу мигрантима, избеглицама и тражиоцима азила,„ - Лекари света

ДЕЛЕГАЦИЈЕ

Поред активности у раду са лицима смештеним у ТПЦ, Организацију ЦК и Прихватни центар посетиле су многобројне делегације, као и представници донатора, који су имали прилику да се упознају са радом Организације ЦК у целини, а самим тим и активностима у ТПЦ:

- децембар 2016. Mrs. Mechthild Richert - Немачки Црвени крст
- фебруар 2017. - Dr Jeya Kulasingam – Међународна федерација Црвеног крста
- фебруар 2017. - Слободан Ћитаковић – Међународни комитет Црвеног крста као и представници ЦКС Ружа Петровић и ЦКВ Борис Башкало
- фебруар 2017. Karin Settele - извршни директор Организације ХЕЛП, као и представници ове Организације из Србије Милка Ђурђевић и Драган Ђорђевић
- јуни 2017. - представници Међународне Федерације Црвеног крста из Будимпеште Christophe Lobry-Boulanger, new head of migration, Caroline Haga, IFRC Emergency Communication Delegate, □Henriett Koos Disaster и Crisis Response Snr.Officer као и представници ЦК Србије Ружа Петровић, Слађана Димић и Љубомир Миладиновић
- јуни 2017. - представници Међународног комитета Црвеног крста – Sophie Marie, Goqet Celebic, као и представници МКЦК – канцеларија у Србији – Гордана Миленковић, Сања Иваниш, те представници ЦК Србије Љубомир Миладиновић, те ЦК Војводине Лидија Риц Рихтер и Вера Жарковић
- јули 2017 - М. Klaus-Jürgen Hedrich, члан Управног одбора Организације ХЕЛП из Немачке, са сарадницима из ове Организације из Србије
- септембар 2017.г. - Francescu Rossi – председник Црвеног крста Италије и потпредседник Међународне Федерације ЦК и Црвеног полумесеца са сарадницима и представницима виших органа ЦК: Сиња Сомер – потпредседник ЦК Србије, Лидија Риц Рихтер – секретар ЦК Војводине, Љубомир Миладиновић - руководиоца Службе за међународну сарадњу ЦК Србије. У оквиру ове посете, делегација су примили и градоначелница Сомбора госпођа Душанка Голубовић, и Прим др Зоран Парчетић - председник Скупштине Града,
- новембар 2017 - представници Турске радио телевизије LEVENT RESEP ÖZTÜRK и ALPMEN ÖZGÜR и ЦК Србије – Слађана Димић
- децембар 2017 - М. Juha AUVINEN, ECHO Head of Unit В3 са сарадницима посетио је ТПЦ, а посети је присуствовао и представник ЦК Србије Љубомир Миладиновић
- децембар 2017- представници Црвеног крста Македоније - Проф др Ромел Велев - председник, Др Саит Саити, генерални секретар, Сашо Талески - руководиоца Службе за међународну сарадњу, као и представници ЦК Србије: Сиња Сомер -

потпредседник ЦК Србије, Лидија Риц Рихтер - секретар ЦК Војводине, Љубомир Миладиновић - руководилац Службе за међународну сарадњу ЦК Србије

АКТИВНОСТИ ЦРВЕНОГ КРСТА У ТРАНЗИТНО ПРИХВАТНОМ ЦЕНТРУ СОМБОР 2018.

Од отварања до 01.10.2018. године по подацима Комесаријата за избеглице РС у ТПЦ је евидентирано 1.568 лица из Авганистана, Пакистана, Индије, Ирака, Ирана, Марока, Сирије, Турске, Камеруна, Непала или Нигерије, док је по подацима Службе тражења Црвеног крста Сомбор тај број био нешто већи – 1.622 лица. Разлика у броју настала је јер су право на хуманитарну помоћ су остварила и лица која нису евидентирана у Комесаријату за избеглице, али су (углавном из здравствених разлога), користила право на три obroка дневно.

Смештајни објекти у Транзитно прихватном центру „Шикара,, у Сомбору изграђени су захваљујући донацијама Немачке Владе и хуманитарне организације „Хелп,, и Европске заједнице преко извршних партнера „Мерси кор,, и „Хаусинг центар,, са седиштем у Београду. Сви грађевински објекти су рађени у сарадњи са јавним предузећима Града Сомбора, уз валидну документацију надлежних служби Града Сомбора, уз изградњу пратеће инфраструктуре.

КООРДИНАЦИЈА САРАДЊЕ ТПЦ И ГРАДА СОМБОРА

На дан 01.10.2018. године број миграната у ТПЦ је 93 лица, тј. 20 фамилија:

Сирија - 8
Ирак - 80
Авганистан - 3
Пакистан - 1
Гана - 1
Мушкарци - 19 од тога 1 самац и 1 малолетник без пратње
Жене - 26
Деца (м) - 33
Деца (ж) - 15

Укупан број миграната наведеног дана једнак је просечном броју миграната у ТПЦ у протекла два месеца. Њихово задржавање у Центру је између два и три месеца.

ХУМАНИТАРНА ПОМОЋ

Од самог отварања прихватног центра у Сомбору до 01. августа 2018. године, Црвени крст Сомбор припремао је и дистрибуирао сва три obroка дневно у ТПЦ. Од 01. августа, тај посао преузела је Војна установа "Дедиње".

- Овај број радионица захтевао је велико ангажовање волонтера како приликом припреме, тако и саме реализације активности.
- Учешће деце миграната у различитим едукативним активностима у организацији ЦК Сомбор
- Организовање прославе 8. марта за све жене смештене у ТПЦ

АКТИВНОСТИ ЦРВЕНОГ КРСТА У ТРАНЗИТНО ПРИХВАТНОМ ЦЕНТРУ „ШИКАРА,, СОМБОР У 2019. ГОДИНИ

Кретање бројног стања миграната (табела са кретањем миграната у прилогу)

Активности координатора

Кретање бројног стања миграната:

Током 2019. године у Центру је евидентирано 543 лица. У првих десет месеци 2019. године у Центру су биле смештене искључиво породице које су се налазиле на листи одласка у Р Мађарску, у највећем броју су били држављани Ирака. Изван Центра, у наведеном периоду, константно је примећено кретање у Граду и селима 30 – 40 лица која нису били корисници Центра. Они су у групама боравили три до пет дана на нашој територији, одлазили, а након тога појављивали се други.

Током новембра месеца, у граду је примећен повећан број миграната који су били углавном из Сирије. Они су били смештени у приватним објектима за смештај у Граду, као и напуштеним магацинима, напуштеним и/или празним објектима, напуштеними вагонима на железничкој станици, као и неким канцеларијама на железничкој станици које су им служиле за пуњење мобилних телефона. По нашим проценама, број ових лица достигао је између 700 и 800. У сарадњи са МУП-ом и Комесаријатом, спроведене су две акције измештања миграната у Прихватни центар у Прешево. У обе акције је премештено око 800 лица. На састанку 13. децембра коме су присуствовали представници Града Сомбора и Комесаријата за избеглице, договорено је да мигранти који се још увек налазе у горе наведеним објектима или долазе, смештају у Прихватни центар у Шикари, што је резултирало повећаним бројем регистрованих миграната у Центру, а самим тим смањена је њихова видљивост у граду.

Тренутно се у Граду у приватном смештају налази око 150 лица, углавном самаца.

На бази досадашњег искуства стање миграната и даље се прати.

Активности координатора:

Током 2019. године, поред праћења кретања миграната, координатор је учествовао у свим активностима Центра, координирао грађевинске радове Дечијег кутка који је у овој извештајној години завршен и почео са радом, и координирао активности око одржавања самог објекта. Исто тако, у циљу квалитетнијег збрињавања избеглих лица, остварена је успешна сарадња са свим организацијама и установама које се баве мигрантима.

Током децембра месеца, у сарадњи са МУП-ом и ЦК Сомбор, реализоване су активности на збрињавању и смештају шест лица која су покушавши да пређу Дунав код Апатина и уђу у Р Хрватску. У чамцу који се том приликом преврнуо, нестале су четири особе.

Активности са мигрантима у 2019. години Црвени крст Сомбор реализовао је у оквиру следећих области:

1. **Служба тражења**
2. **Психосоцијална подршка / превенција трговине људима**
3. **Прва помоћ и самопомоћ**
4. **Хуманитарна помоћ**
5. **Посебни програми и пројекти – УНДП, Ускрс**
6. **Истраживања**

- У оквиру **Службе тражења**, као јавног овлашћења повереног Црвеном крсту, на пункту Црвеног крста у Прихватном центру постављани су плакати са лицима који траже породице из мигрантске популације са којима су изгубили контакт, а које обједињује и доставља Међународни комитет Црвеног крста и Црвеног полумесеца. Породице и лица која су смештена у Прихватном центру на тај начин имају могућност да виде фотографије свих тражилаца, те уколико препознају неког од њих, или имају податке о траженим особама да се обрате Црвеном крсту Сомбор, Црвеном крсту Србије или директно на линк који је стављен на плакату.
- Активности из области **психосоцијалне подршке** углавном су усмерене на различите игралике активности са децом, ручне радове са одраслима, као и рад библиотеке у Прихватном центру. Радионице реализују волонтери Црвеног крста Сомбор едуковани за рад са мигрантима. Током 2019. године одржано је 36 радионица.

- Едукације из области **превенције трговине људима** реализујемо са свим узрасним категоријама. У 2019. години организовано је 39 едукација. У сарадњи са Комесаријатом за избеглице организована је и едукација едукатора за лица смештена у Прихватном центру коју је прошло десет лица, те је и стандардизована презентација Црвеног крста Србије, уз подршку преводиоца, преведена на арапских језик. Реакције корисника ТПЦ биле су изузетно позитивне и едукације на арапском језику много прихватљивије.
- **Прва помоћ и самопомоћ** - за старије кориснике ТПЦ организовано 12 радионица из области прве помоћи и самопомоћи којима је присуствовало 52 лица. Ово је једна од активности која је изазвала велико интересовање миграната.

Током 2019. године корисницима у Прихватном центру подељена је наменска хуманитарна помоћ:

- 67 породичних пакета хигијене
- 30 индивидуалних пакета хигијене
- Сет за одржавање објекта за колективни смештај
- 864 ланч пакета хране

- **Пројекти – УНДП**

- Припрема за деловање и одговор на несреће – реализована обука за 20 лица из Прихватног центра по стандардизованој обуци Црвеног крста Србије. Завршна вежба, којој су присуствовали представници Града, УНДП-а, Сектора за ванредне ситуације, Војске Србије, Војног одсека и МУП-а одржана је у Дворишту ОШ „Иво Лола Рибар,, Сомбор, а на истој је приказана евакуација ученика и збрињавање повређених у случају пожара.
- Промоција мултикултурализма и поштавање разлика међу младима - обухвата радионице са децом из ПУ „Вера Гуцуња,, и децом из ТПЦ „Шикара,,. Поводом Ускрса, организована радионица са Удружењем пензионера Града Сомбора, корисницима ТПЦ, као и волонтерима Црвеног крста. Истој присуствовао Антонио Ратковић, заменик Градоначелнице, начелница Одељења за друштвене делатности Невена Росић, представници УНДП-а и Црвеног крста Србије.

- Црвени крст Србије спровео је три **истраживања** у којима је учествовала и наша Организација:

1. Ментално здравље миграната – 50 лица анкетирано кроз шест упитника:

- Pre-post evaluација - Упитници који су се попуњавали након реализованих активности
- Радионица у оквиру ПСП
- Weekly children upitnik - (Недељни упитник за децу) који се попуњавао једном недељно
- Weekly adults (Недељни упитник за одрасле) – попуњаван једном недељно
- Wellbeing children - Упитник за децу којим је мерена добробит радионица тј корисност
- Wellbeing adults - Упитник за одрасле којим је мерена добробит радионица тј корисност

- Refugee Health Screener upitnik - Упитник који је намењен за истраживање здравља миграната

Подаци прикупљени на узорку од преко 200 корисника, показују да је **72.5%** избеглица и миграната психолошки угрожено, те да су доминантне тешкоће са којима се суочавају симптоми пост трауматског стреса (14.2%), депресије (28.6%) и анксиозности (18.9%), док се код 48.0% јављају акутни знаци узнемирености и других психолошких тегоба.

2. Хигијенске навике миграната (Личне хигијенске навике миграната, хигијена животног окружења миграната) – 24 лица анкетирано
3. Ставови о мигрантима (ставови према избеглицама и мигрантима, социјална дистанца према мигрантима, позитивни и негативни ефекти избеглица на друштво) – 6 радионица са 16 волонтера, анкетирање 60 грађана, анкетирање осам миграната¹¹

4.3.5. Центар за Социјални рад Сомбор

Центар за социјални рад Сомбор је основан 15. марта 1960. године. Данас запошљава 42 стручна, административна и техничка радника.

¹¹ Извор: Црвени крста Цомбор

У октобру 2016. основане су две службе које обављају послове социјалне заштите из надлежности града Сомбора: служба локалних права и услуга, те служба заштите и подршке породици.

Служба локалних права и услуга има следеће канцеларије:

1. Управно правни послови и новчана давања
2. Планирање и развој услуга
3. Писарницу

Служба заштите и подршке породици

1. Сигурна кућа
2. Брачно и породично саветовалиште
3. Едукативно-социјално саветовалиште

Активности са мигрантима Центар за социјални рад Сомбор реализовао је у виду следећих активности:¹²

- У складу са Законом о социјалној заштити и у складу са Породичним законом пружане су услуге, мере и интервенције за заштиту малолетних лица без пратње и породица,
- У оквиру свакодневних теренских активности пружана је саветодавна подршка,
- Организоване су креативно-едукативне радионице за младе особе, односно кориснике Прихватног центра Сомбор, у сарадњи са другим организацијама (ЕХО, ИОМ, КИРС),
- Одржана је радионица у сарадњи са Сомборским едукативним центром.

4.3.6. Дом здравља Сомбор

Дом здравља се као посебна и велика организациона јединица појављује и након другог светског рата 1953. године у виду делатности Окружног уреда за осигурање радника под називом Здравствена станица или Дом народног здравља. Он од 1956. године окупља амбуланте опште праксе и специјалистичке ординације, Центар за заштиту мајке и детета и Антитуберкулозни диспансер, а смештен је у Мирној улици бр. 3. У Мирној улици бр. 3 почиње 1960. године почиње да ради Центар за заштиту мајке и детета а временом ће постати централни део Дома здравља, у којем ће бити и управа. Предлаже се да се Дом народног здравља (који има 14 општих и специјалистичких амбуланти, станицу за хитну помоћ, Центар за заштиту мајке и детета и Антитуберкулозни диспансер) реорганизује и да

¹² Подаци Центра за социјални рад Сомбор

се специјалистичке службе припоје Среској болници, а да амбуланте опште праксе станица хитне помоћи и зубна амбуланта постану Здравствена станица. Године 1957. нови Управни одбор уноси значајна побољшања у рад здравствене службе и организује се перманентна здравствена заштита од 07 до 19 часова. Основана је здравствена станица уместо Дома здравља и формирају се у три регионалне амбуланте опште праксе: У Дому народног здравља, у Трећем рејону и у Зеленом крсту. Све почиње да функционише јануара 1958. године. Почетни ентузијазам брзо сплашњава, јер већ крајем јануара упућује се позив да се грађани одреде за једног лекара, што није могуће испоштовати јер су неки лекари преоптерећени и имају и до 3000 картона, а други углавном млађи немају уопште посла. Због чега Управни одбор доноси закључак да број пацијената по једном лекару не треба да је већи од 1800 до 2000.

Здравствене станице 1964. године уговориле су са Заводом за социјално осигурање осим плаћања куративне делатности и превентивне послове. Године 1965. формира се нови Дом здравља у чији састав улазе сви диспанзери граске и сеоске амбуланте и амбуланте у предузећима, заправо сва ванболничка служба. Године 1975. Дом здравља се интегрише са Општом болницом и улази у састав Медицинског центра „др Радивој Симоновић“. У периоду од 1975. године Дом здравља је доживљавао низ статусних промена заједно са Општом болницом тако да од 1992. године функционише као радна јединица Медицинског центра да би 1997. године променом Статута Медицинског центра промењен назив у Здравствени центар у оквиру којег послују и Општа болница и Дом здравља. Планом мреже здравствених установа Здравствени центар „др Радивој Симоновић“ престаје да постоји 01.07.2009. године и оснивају се два нова правна лица Дом здравља „др Ђорђе Лазић“ и Општа болница „Др Радивој Симоновић“.

На територији Града Сомбора се налази Прихватни центар за мигранте у коме здравствену заштиту пружају лекари и техничари који су запослени у Дому здравља „Др Ђорђе Лазић“ Сомбор.

Број пацијената и прегледа у Прихватном центру је приказан у следећој табели:

година	број пацијената	број прегледа
2017.	994	2615
2018.	917	2416
2019.	962	2406
2020.	4262	6275
2021.	4515	6181

2022.	3141	4487
-------	------	------

Поред здравствених услуга које се пружају у Прихватном центру, Дом здравља пружа здравствене услуге стоматолошке здравствене заштите, лабораторијске услуге, услуге које пружа Служба за здравствену заштиту жена, Службе за здравствену заштиту деце, као и Службе за хитну медицинску помоћ.

4.3.7. Болница Сомбор

Прва болница у Сомбору саграђена је, усељена и отпочела са радом 1880. године. То је зграда на Апатинском путу.

Након Првог светског рата почело се размишљати о градњи нове веће болнице. Прилика за то указала се 1923. године. Тада је почела градња двоспратнице, на крају данашње Војвођанске улице, тада Бајске улице, по пројекту архитекте професора Рупела из Хамбурга, а према плановима инжењера Доке Поповића.

Грађена је средствима које су Сомборци сакупили за венчање краља Александра и румунске принцезе Марије (3.000.000,00 три милиона динара), јер се краљевски пар одрекао поклона у корист народног здравља (добили су Сомборци од Двора и додатну помоћ од 4.000.000,00 четири милиона динара). Пошто се тада родио краљевић Петар II, болница је пројектована у облику ћириличног слова П (Петар).

У периоду након 2. Светског рата Општа болница се у неколико наврата организационо спајала са Домом здравља, Апотеком и Хигијенским заводом. Од 1975.г. Функционисала је у оквиру Медицинског центра „Др Радивој Симоновић“, а касније је трансформисана у Здравствени центар „Др Радивој Симоновић“.

Издавањем средстава грађана тј. самодоприносом изграђује се Хирушки блок који се, после вишегодишње изградње коначно завршава 1987. године. У његову зграду смештају се Одељење патологије, ОРЛ одељење, Одељење урологије, ортопедије и хирургије, Операциони блок, Пријемно тријажна и хитна хируршка служба и РТГ дијагностика.

Од 01. јула 2009.г. Општа болница се, на основу Закона о здравственој заштити, одвојила од Дома здравља и функционише као самостални правни субјекат: Општа болница „Др Радивој Симоновић“

Одељење за пријем, тријажу и збрињавање ургентних стања Опште болнице Сомбор је током 2021. године укупно прегледало 496 миграната, од којих је 53 хоспитализовано и 5 транспортовано у вишу установу.

Током 2022.године је прегледано укупно 453 мигранта од којих је 32 хоспитализовано, а 6 транспортовано у вишу установу.¹³

4.3.8. Завод за јавно здравље Сомбор

Завод за јавно здравље Сомбор је институција која потиче од решења о оснивању Бактериолошког завода, донетог од Већа слободног краљевског града Сомбора године 1914.

Завод за јавно здравље у Сомбору

Завод за јавно здравље (у даљем тексту: ЗЗЈЗ) Сомбор прати, процењује и анализира здравствено стање становништва и извештава надлежне органе и јавност, на следећи начин:

- Прати и проучава здравствене проблеме и ризике по здравље становништва;
- Предлаже елементе здравствене политике, планове и програме са мерама и активностима намењеним очувању и унапређењу здравља становништва;
- Информише, образује и врши обуке становништва ради бриге о властитом здрављу;
- Врши процену ефикасности, доступности и квалитета здравствене заштите;
- Планира развој стручног усавршавања здравствених радника и сарадника;
- Подстиче развој интегрисаног здравственог информационог система;
- Врши примењена истраживања у области јавног здравља;
- Сарађује и развија партнерство у друштвеној заједници на идентификацији

¹³ Извор: Општа болница Сомбор

и решавању здравствених проблема становништва.

ЗЗЈЗ Сомбор врши бактериолошке, серолошке, вирусолошке, хемијске и токсиколошке прегледе и испитивања у вези са производњом и прометом животних намирница, воде, ваздуха, предмета опште употребе, као и са дијагностиком заразних и незаразних болести.

ЗЗЈЗ Сомбор координира, усклађује и стручно повезује рад здравствених установа из Плана мреже, за територију за коју је основан.

ЗЗЈЗ Сомбор сарађује и са другим здравственим установама на својој територији надлежности, као и са органима локалне самоуправе и другим установама и организацијама од значаја за унапређење јавног здравља.

ЗЗЈЗ Сомбор врши мерења у вези са чистоћом воде и ваздуха, врши анализу потенцијалних загађења, као што су загађење димом, отпадним водама и опасним материјама, испитује хигијенску исправност хране и предмета опште употребе. Поред наведеног, врши дезинфекцију, дератизацију и заштиту од штеточина у зградама, на бродовима, у возовима и др.

ЗЗЈЗ Сомбор врши такође и саветодавне активности које се обављају у образовним установама, домовима за старе, радничким организацијама и друштвима, медицинске консултације и лечење у области специјалистичке медицине које обављају лекари специјалисти.

ЦИЉЕВИ ЗЗЈЗ СОМБОР УСМЕРЕНИ НА ПРИХВАТНИ ЦЕНТАР СОМБОР

Општи циљ ЗЗЈЗ Сомбор у погледу ТПЦ Сомбор:

- унапређење и очувања здравља популације миграната кроз унапређивање хигијенско-епидемиолошких услова у ТПЦ Сомбор, превенција појаве и ширења болести изазваних микробиолошким узрочницима и болестима које преносе глодари и инсекти.

Специфични циљеви ЗЗЈЗ Сомбор у погледу ТПЦ Сомбор:

- Хигијенско-епидемиолошки надзор и извештавање у ТПЦ Сомбор (седмично)
- Анализа здравствене исправности воде за пиће према Правилнику о хигијенској исправности воде за пиће (Сл.лист СРЈ 42/98, 44/99 и 28/19 у основном А обиму анализе) у ТПЦ Сомбор (два пута на месечном нивоу)
- Микробиолошка анализа намирница/куваних оброка (два пута на месечном нивоу)
- Броматолошка анализа оброка два пута месечно

- Микробиолошка анализа брисева са површина које долазе у контакт са храном (два пута на месечном нивоу)
- Превентивни/санитарни преглед особа које раде на дистрибуцији и припреми хране
- Дератизација и дезинфекција простора ТПЦ Сомбор (квартално).

Предлози ЗЗЈЗ Сомбор за побољшање хигијенско-епидемиолошког стања у ТПЦ Сомбор

- повећање броја контејнера за одлагање отпада и чешће пражњење контејнера
- прикључење на канализациону мрежу
- уклањање хемијских тоалета и обезбеђивање довољног броја тоалета са предпросторијама за прање руку
- чишћење санитарних чворова уз редовну употребу дезифункционих средстава на бази хлора два пута дневно
- активности на едукацији корисника и укључивање корисника центра у пословима одржавања хигијене
- санирање објеката у оквиру центра и вршење редовног хигијенског одржавања (кречење по потреби, санација кварова и оштећења).

Поглавље 5. ПЛАН ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ЛАП-а ЗА УПРАВЉАЊЕ МИГРАЦИЈАМА У ГРАДУ СОМБОРУ ЗА ПЕРИОД 2023. ДО 2026. ГОДИНЕ

Специфични циљ 1: У периоду од 2023. до 2026. године, у складу са мерама демографске политике Града, тј. у циљу ублажавања негативних ефеката одлива становништва, стамбено збринути најмање 40 породица избеглица, ИРЛ и повратника кроз програм откупа сеоских кућа са окућницом и доделом пакета грађевинског материјала за адаптацију предметне сеоске куће;							
Активност и	Период реализације	Резултат	Индикатор (и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет општине и/ или остали локални ресурси	Остали извори		
1.1. Аплицирање за средства код КИРС-а или других донатора	7 дана	Обезбеђена финансијска средства	Потписан уговор	Буџетска средства за суфинансирање пројеката 3.600.000,00 РСД, Постојећи људски ресурси	Донаторска средства 32.400.000,00 РСД	Председник општине, повереник за избеглице	КИРС, донатори
1.2. Формирање комисије за избор корисника	7 дана	Формирана Комисија за избор корисника и доделу средстава	Решење о формирању Комисије	Постојећи људски ресурси		Стручна служба општине	
1.3. Доношење правилника и утврђивање критеријума за одабир приоритетних породица	7 дана	Утврђени услови критеријум и за избор приоритетних породица	Усвојен правилник	Постојећи људски ресурси		Комисија	КИРС
1.4. Објављивање јавног позива	30 дана	Објављен јавни позив на огласној табли и сајту општине, прикупљене пријаве	Број пријављених потенцијалних корисника	Постојећи људски ресурси		Локална самоуправа, Комисија	
1.5. Теренски обилазак кућа за откуп и избор корисника и утврђивање прелимина	30 дана	Извршен теренски обилазак кућа које су предложене за откуп	Записник са теренског обиласка о условности и техничким карактеристикама	Постојећи људски ресурси		Комисија	

рне листе							
1.6. Избор корисника, утврђивање прелиминарне и коначне листе и доношење Одлуке о избору корисника	15 дана	Извршен избор корисника	Утврђена Прелиминарна и Коначна листа, донета Одлука о избору корисника	Постојећи људски ресурси		Комисија	
1.7. Потписивање споразума између донатора и власника	10 дана	Потписан и споразуми о донацији	Број потписаних споразума	Постојећи људски ресурси		Локална самоуправа, Председник општине, Комисија	
1.8. Потписивање купопродајних уговора између корисника и власника и исплата средстава власницима	15 дана	Потписан и купопродајни уговори	Број потписаних купопродајних уговора, извод са наменског текућег рачуна	Постојећи људски ресурси		Локална самоуправа, Председник општине, Комисија	
1.9. Припрема спецификација за мали грант, спровођење тендера за набавку грађевинског материјала	15 дана	Сачињене спецификације, спроведен тендер и изабран добављач грађевинског материјала	Спецификације Одлука Потписан уговор са добављачем	Постојећи људски ресурси		Комисија за избор корисника, Комисија за спровођење тендера	
1.10. Закључивање уговора о додели грађевинског материјала	7 дана	Потписан и уговори	Број потписаних уговора	Постојећи људски ресурси		Комисија	
1.11. Испорука грађевинског материјала	30 дана	Испоручен грађевински материјал	Потписане отпремнице	Постојећи људски ресурси		Комисија, добављач	
1.12. Контрола уградње грађевинског материјала	20 дана	Уграђен материјал	Записници о уградњи грађевинског материјала	Постојећи људски ресурси		Комисија, добављач	
1.13. Медијска презентација целокупног програма	Континуирано	Објављене информације о програму на лок. ТВ каналима и штампаним	Број и врста ТВ прилога о програму, број чланака у новинама	Простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа	

1.14. Праћење реализације и оцена успешност и програма	Континуирано	медијима Извештавање о реализацији и програма програма, правдање средстава	Потврда о наменском утрошку средстава	Особе задужене за праћење и оцењивање овог дела ЛАП-а		Комисија, повереник	КИРС
--	--------------	---	---------------------------------------	---	--	---------------------	------

Све активности и мере у оквиру специфичног циља 1. доприносе остваривању Циљева одрживог развоја Агенде 2030 и Глобалног компакта за миграције:

Специфични циљ 2: У периоду од 2023. до 2026. године стамбено збринути најмање 40 породица избеглих, ИРЛ и повратника по споразуму о реадмисији, кроз доделу пакета грађевинског материјала за извођење радова на властитом стамбеном објекту ради побољшања услова становања или за завршетак започете градње на недовршеном стамбеном објекту.							
Активности	Период реализације	Резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнер и у реализацији
				Буџет општине и/или остали локални ресурси	Остали извори		
2.1. Аплицирање за средства код КИРС-а или других донатора	7 дана	Обезбеђена финансијска средства	Потписан уговор	Буџетска средства за суфинансирање пројеката 5.600.000,00 РСД, Постојећи људски ресурси	Донаторска средства 50.400.000,00 РСД	Председник општине, повереник за избеглице	КИРС, донатори
2.2. Формирање комисије за избор корисника	7 дана	Формирана Комисија за избор корисника и доделу средстава	Решење о формирању Комисије за избор корисника	Постојећи људски ресурси		Стручна служба општине	
2.3. Доношење правилника и утврђивање критеријума за одабир приоритетних породица	7 дана	Утврђени услови критеријуми и за избор приоритетних породица	Усвојен правилник	Постојећи људски ресурси		Комисија	КИРС
2.4. Објављивање јавног позива	30 дана	Објављен јавни позив на огласној табли и сајту општине, прикупљене пријаве	Број пријављених потенцијалних корисника	Постојећи људски ресурси		Локална самоуправа, Комисија	
2.5. Теренски обилазак кућа за адаптацију /доградњу	30 дана	Извршен теренски обилазак кућа	Записник са теренског обилазка о условности и техничким карактеристикама	Постојећи људски ресурси		Комисија	
2.6. Избор корисника, утврђивање	30 дана	Извршен избор корисника	Утврђена Прелиминарна и	Постојећи људски ресурси		Комисија	

прелиминарне и коначне листе и доношење Одлуке о избору корисника			Коначна листа, донета Одлука о избору корисника				
2.7. Припрема спецификација и спровођење тендера за набавку грађевинског материјала	40 дана	Сачињене спецификације, спроведен тендер и изабран добављач грађевинског материјала	Спецификације Одлука Потписан уговор са добављачем	Постојећи људски ресурси		Комисија за избор корисника, Комисија за спровођење тендера	
2.8. Потписивање уговора са корисником	8 дана	Потписани уговори	Број потписаних уговора	Постојећи људски ресурси		Локална самоуправа, Председник општине, Комисија за избор корисника и доделу средстава	
2.9. Испорука грађевинског материјала	30 дана	Испоручен грађевински материјал	Потписане отпремнице	Постојећи људски ресурси		Добављач, Комисија за избор корисника и доделу средстава	
2.10. Контрола уградње грађевинског материјала	6 месеци	Уграђен материјал	Записници о уградњи грађевинског материјала	Постојећи људски ресурси		Комисија, добављач	
2.11. Медијска презентација целокупног програма	Континуирано	Објављене информације о програму на лок. ТВ каналима и штампаним медијима	Број и врста ТВ прилога о програму, број чланака у новинама	Простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа	
2.12. Праћење реализације и оцена успешности програма	Континуирано	Извештавање о реализацији и програма програма, правдање средстава	Потврда о наменском утрошку средстава	Особе задужене за праћење и оцењивање овог дела ЛАП-а		Комисија, повереник	КИРС

Све активности и мере у оквиру специфичног циља 2. доприносе остваривању Циљева одрживог развоја Агенде 2030 и Глобалног компакта за миграције:

↓ Допринос ЦОР Агенда 2030	↓ Веза са Глобалним компактом о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама
----------------------------	---

Циљ 1 - Свет без сиромаштва Потциљ 1.4.	Циљ 2. - Смањивање негативних покретача и структуралних фактора који приморавају људе да напуштају своје државе порекла
Циљ 10 - Смањење неједнакости Потциљ 10.7.	Циљ 7. - Проучавање и смањивање фактора рањивости у миграцијама
Циљ 11 - Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим Потциљ 11.1.	Циљ 21: Сарадња на олакшавању сигурног и достојанственог повратка и реадмисије, као и одрживе реинтеграције
Циљ 17 - Партнерством до циља Потциљ 17.16.	

Специфични циљ 3: У периоду од 2023. до 2026. године економски оснажити најмање 10 породица избеглица, интерно расељених лица и повратника по основу споразума о реадмисији кроз програме доходних активности у пољопривредној, занатској, услужној или другој области;

Активности	Период реализације	Резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет општине и/или остали локални ресурси	Остали извори		
3.1. Аплицирање за средства код КИРС-а или других донатора	7 дана	Обезбеђена финансијска средства	Потписан уговор	Буџетска средства за суфинансирање пројеката 500.000,00 РСД, Постојећи људски ресурси	Донаторска средства 4.500.000,00 РСД	Председник општине, повереник за избеглице	КИРС, донатори
3.2. Формирање комисије за избор корисника	7 дана	Формирана Комисија за избор корисника и доделу средстава	Решење о формирању у Комисије за избор корисника	Постојећи људски ресурси		Стручна служба општине	
3.3. Доношење правилника и утврђивање критеријума за одабир приоритетних породица	7 дана	Утврђени услови критеријуми за избор приоритетних породица	Усвојен правилник	Постојећи људски ресурси		Комисија	КИРС
3.4. Објављивање јавног позива	30 дана	Објављен јавни позив на огласној табли и сајту општине, прикупљене пријаве	Број пријављених потенцијалних корисника	Постојећи људски ресурси		Локална самоуправа, Комисија	
3.5. Теренски обилазак подносилаца захтева	30 дана	Посећене породице	Записник са теренског обиласка	Постојећи људски ресурси		Комисија	
3.6. Избор корисника, утврђивање прелиминарне и коначне листе и доношење	30 дана	Извршен избор корисника	Утврђена Прелиминарна и Коначна листа, донета Одлука о	Постојећи људски ресурси		Комисија	

Одлуке о избору корисника			избору корисника				
3.7. Спровођење тендера за набавку добара	40 дана	Спроведе н тендер и изабран добављач грађевинског материјала	Одлука Потписан уговор са добављачем	Постојећи људски ресурси		Комисија за избор корисника, Комисија за спровођење тендера	
3.8. Потписивање уговора са корисницима	8 дана	Потписани уговори	Број потписаних уговора	Постојећи људски ресурси		Локална самоуправа, Председник општине, Комисија за избор корисника и доделу средстава	
3.9. Испорука робе	30 дана	Испоручена роба	Потписане отпремнице	Постојећи људски ресурси		Добављач, Комисија за избор корисника и доделу средстава	
3.10. Контрола употребе	6 месеци	Наменско коришћење	Записници о наменском коришћењу	Постојећи људски ресурси		Комисија, добављач	
3.11. Медијска презентација целокупног програма	Континуирано	Објављене информације о програму на лок. ТВ каналима и штампаним медијима	Број и врста ТВ прилога о програму, број чланака у новинама	Простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа	
3.12. Праћење реализације и оцена успешности програма	Континуирано	Извештавање о реализацији програма, правдање средстава	Потврда о наменском утрошку средстава	Особе задужене за праћење и оцењивање овог дела ЛАП-а		Комисија, повереник	КИРС

Све активности и мере у оквиру специфичног циља 3. доприносе остваривању Циљева одрживог развоја Агенде 2030 и Глобалног компакта за миграције:

↓ Допринос ЦОР Агенда 2030	↓ Веза са Глобалним компактом о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама
Циљ 1 - Свет без сиромаштва Потциљ 1.2.	Циљ 2. - Смањивање негативних покретача и структуралних фактора који приморавају људе да

	напуштају своје државе порекла
Циљ 8 - Промовисати инклузиван и одржив економски раст, запосленост и достојанствен рад за све Потциљ 8.3. и 8.6.	Циљ 6. - Олакшавање поштеног и праведног запошљавања и омогућавање услова за достојанствен рад
Циљ 10 - Смањење неједнакости Потциљ 10.2. и 10.7.	Циљ 7. - Проучавање и смањивање фактора рањивости у миграцијама
Циљ 17 - Партнерством до циља Потциљ 17.16.	Циљ 16. - Оснаживање миграната и друштва да остваре пуну укљученост и друштвену кохезију
	Циљ 18. - Улагање у развој вештина и олакшавање међусобног признавања вештина, квалификација и компетенција
	Циљ 21: Сарадња на олакшавању сигурног и достојанственог повратка и реадмисије, као и одрживе реинтеграције

↓ Допринос ЦОР Агенда 2030	↓ Веза са Глобалним компактом о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама
Циљ 1 - Свет без сиромаштва Потциљ 1.4, 1. а	Циљ 2. - Смањивање негативних покретача и структуралних фактора који приморавају људе да напуштају своје државе порекла
Циљ 10 - Смањење неједнакости Потциљ 10.7.	Циљ 7. - Проучавање и смањивање фактора рањивости у миграцијама
Циљ 11 - Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим Потциљ 11.1	Циљ 21: Сарадња на олакшавању сигурног и достојанственог повратка и реадмисије, као и одрживе реинтеграције
Циљ 17 - Партнерством до циља Потциљ 17.16.	

Специфични циљ 4: У периоду од 2023. до 2026. године, омогућити континуирано спровођење активности усмерених на разумевање културолошких различитости између тражилаца азила и/или миграната у потреби без утврђеног статуса и примајуће средине развојем дијалога и организовањем најмање 5 тематских радионица, округлих столова и других активности усмерених ка отклањању предрасуда и бољем разумевању њихових потреба.

Активности	Период реализације	Резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет општине и/или остали локални ресурси	Остали извори		
4.1. Потписивање уговора са донатором за реализацију тематских радионица у складу са правилима и наменом доступног финансирања	10 дана	Обезбеђена финансијска средства	Потписан уговор, висина средстава	Постојећи људски и други ресурси	Износ донаторских средстава није унапред познат	Локална самоуправа, Савет за миграције, повереник	КИРС, донатори
4.2. Предузимање припремних	30 дана од потписивања	Одржавање најмање 4 тематске	Објављен јавни позив,	Постојећи људски		Савет за миграције и	

радњи за организовање тематских радионица, презентација, јавно оглашавање	уговора	радионице за 10 до 15 потенцијалних учесника	Број тема које су припремљене и број учесника и број обухваћених служби у општини	и други ресурси		повереник	
4.3.Избор тема, предавача, полазника	10 дана	Одабрана тема, предавач и полазници	Број полазника	Постојећи људски и други ресурси		Савет за миграције и повереник	
4.4.Одржавање тематских радионица	1 до 2 дана по радионици	Организовање и одржавање тематске радионице	Број учесника	Постојећи људски ресурси		Савет за миграције и повереник	
4.5.Извештај о завршетку реализације појединачне пројектне активности	2.квартал	Урађен извештај о спроведеним активностима, урађени флајери о радионицама и појмовима везаним за миграције	Број учесника који су завршили обуку и број издатих потврда о завршеној обуци	Постојећи људски ресурси		Савет за миграције и повереник	

Све активности и мере у оквиру специфичног циља 4. доприносе остваривању Циљева одрживог развоја Агенде 2030 и Глобалног компакта за миграције:

↓ Допринос ЦОР Агенда 2030	↓ Веза са Глобалним компактом о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама
Циљ 4. Обезбедити инклузивно и квалитетно образовање и промовисати могућности целоживотног учења Потциљ 4.7.	Циљ 15. - Омогућавање приступа основним услугама за мигранте
Циљ 10 - Смањење неједнакости Потциљ 10.2. и 10.7.	Циљ 16. - Оснаживање миграната и друштва да остваре пуну укљученост и друштвену кохезију
Циљ 16 - Промовисати мирољубива и инклузивна друштва за одрживи развој, обезбедити приступ правди за све и изградити ефикасне, поуздане и инклузивне институције на свим нивоима Потциљ 16.1, 16.3, 16.6, 16.6.	Циљ 17. - Елиминисање свих облика дискриминације и промовисање јавног дискурса заснованог на доказима ради обликовања перцепције миграција
Циљ 17 - Партнерством до циља Потциљ 17.16.	

Специфични циљ 5: У периоду од 2023. до 2026. године, омогућити јачање капацитета институција локалне самоуправе у управљању миграцијама кроз најмање 4 обука кадрова за израду пројектних предлога у циљу обезбеђивања средстава намењених мигрантским групама.

Активности	Период реализације	Резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет општине и/или остали локални ресурси	Остали извори		
5.1. Потписивање уговора са донатором за	10 дана	Обезбеђена финансијска средства	Потписан уговор, висина средстава	Постојећи људски и други	Износ донаторских средстава	Локална самоуправа, Савет за	КИРС и други донатори

реализацију пројектних активности				ресурси	није унапред познат	миграције, повереник	
5.2.Предузимање припремних радњи за организовање обуке	30 дана од потписивања уговора	Одређени учесници, простор, време, материјал и сл.	Број тема које су припремљене и број обухваћених службеника	Постојећи људски и други ресурси		Савет за миграције и повереник	КИРС и други донатори
5.3.Избор предавача	10 дана	Одабран и ангажован тренер, потписан уговор	Број учесника	Постојећи људски и други ресурси		Савет за миграције и повереник	КИРС и други донатори
5.4.Одржавање обуке	1 до 2 дана по појединачној активности	Организовање и одржавање обуке	Број учесника	Постојећи људски ресурси		Савет за миграције и повереник	КИРС и други донатори
5.5.Извештај о завршетку реализације појединачних обука	2.квартал	Урађен извештај о спроведеним обукама	Број учесника који су завршили обуку и број издатих потврда о завршеној обуци	Постојећи људски ресурси		Савет за миграције и повереник	КИРС и други донатори

Све активности и мере у оквиру специфичног циља 5. доприносе остваривању Циљева одрживог развоја Агенде 2030 и Глобалног компакта за миграције:

↓ Допринос ЦОР Агенда 2030	↓ Веза са Глобалним компактом о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама
Циљ 10 - Смањење неједнакости Потциљ 10.7.	Циљ 2. - Смањивање негативних покретача и структуралних фактора који приморавају људе да напуштају своје државе порекла
Циљ 17 - Партнерством до циља Потциљ 17.9. и 17.16.	Циљ 7. - Проучавање и смањивање фактора рањивости у миграцијама
	Циљ 23: Јачање међународне сарадње и глобалних партнерстава за сигурне, уређене и регуларне миграције

Специфични циљ 6: У периоду од 2023. до 2026. године изградити и ојачати институционалне капацитете за праћење и унапређење квалитета података о економским миграцијама/дијаспори, креирањем базе података и мреже корисника ради јачања економског развоја града.							
Активности	Период реализације	Резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет општине и/ или остали локални ресурси	Остали извори		
6.1. Унапређење начина прикупљања	2023.-2024.	Формиран тим за прикупљање и	10 представника релевантних	Није могуће утврдити износ	Износ донаторских средстава	Локална самоуправа, Савет за миграције,	Центар за социјални рад,

података о унутрашњим и спољним миграцијама до најнижих територијалних нивоа (ниво насеља) уз проширење индикатора и редовно статистичко праћење		праћење података о миграцијама	их институција у општини ради на прикупљању података на основу резултата пописа 2022. године	потребних средстава	није унапред познат	повереник	МУП ПС Сомбор, НСЗЗ Сомбор, НВО
6.2. Успостављање контакта са лицима која су у спољној миграцији ради утврђивања њихових потреба	2023.-2027.	Успостављен контакт	Успостављен однос са најмање 100 лица која су у спољној миграцији	Постојећи људски и други ресурси		Локална самоуправа, повереник, тима за прикупљање података и праћење миграција	Центар за социјални рад, МУП ПС Сомбор, НСЗЗ Сомбор, НВО
6.3. Формирање базе података о врсти миграције, узроцима и потребама лица која су у њој	2023.-2027.	Прикупљени подаци неопходни за формирање базе	Израђена анализа о спољним и унутрашњим миграцијама, утврђени узроци миграције грађана, у базу унето најмање 50 породица	Постојећи људски и други ресурси		Локална самоуправа, повереник	Центар за социјални рад, МУП ПС Сомбор, НСЗЗ Сомбор, НВО
6.4. Формирање стручне групе за израду миграционог профила општине Стара Пазова	2023.-2027.	Прикупљени подаци од значаја за праћење миграционих токова	Израђен миграциони и профил Града Сомбора	Постојећи људски ресурси		Локална самоуправа, повереник	Центар за социјални рад, МУП ПС Сомбор, НСЗЗ Сомбор, НВО

Све активности и мере у оквиру специфичног циља 6. доприносе остваривању Циљева одрживог развоја Агенде 2030 и Глобалног компакта за миграције:

↓ Допринос ЦОП Агенда 2030	↓ Веза са Глобалним компактом о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама
Циљ 1 - Свет без сиромаштва Потциљ 1. а	Циљ 1. - Прикупљање и коришћење тачних и разврстаних података као основа за политике засноване на доказима
Циљ 4. Обезбедити инклузивно и квалитетно образовање и промовисати могућности целоживотног учења Потциљ 4.4.	Циљ 2. - Смањивање негативних покретача и структуралних фактора који приморавају људе да напуштају своје државе порекла
Циљ 10 - Смањење неједнакости Потциљ 10.7.	Циљ 3. - Пружање тачних и благовремених информација током свих миграционих фаза
Циљ 17 - Партнерством до циља Потциљ 17.16. и 17.18.	Циљ 5. - Увећање расположивости и флексибилности путева за регуларне миграције
	Циљ 6. - Олакшавање поштеног и праведног запошљавања и омогућавање услова за достојанствен рад
	Циљ 16. - Оснаживање миграната и друштва да остваре пуну укљученост и друштвену кохезију
	Циљ 23. - Јачање међународне сарадње и глобалних партнерстава за сигурне, уређене и

регуларне миграције

Специфични циљ 7: У периоду од 2023-2026. године, у сарадњи са локалним тимом за спровођење стратегије спречавања и превенције трговине људима и заштите жртава трговине људима, повећати ниво свести о проблему трговине људима као облика модерног ропства, организацијом најмање 10 трибина/радионица са темом превенције трговине људима намењених најширој јавности и/или државним и невладиним представницима који раде са групама под ризиком.

Активности	Период реализације	Резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнер и у реализацији
				Буџет општине и/или остали локални ресурси	Остали извори		
7.1. Потписивање уговора са донатором за реализацију трибина/тематских радионица у складу са правилима и наменом доступног финансирања	10 дана од одобравања пројекта од стране донатора	Обезбеђена финансијска средства	Потписан уговор, висина средстава	Постојећи људски и други ресурси	Износ донаторских средстава није унапред познат	Локална самоуправа, Савет за миграције, повереник. Локални тим за Борбу против трговине људима	КИРС и други донатори
7.2.Предузимање припремних радњи за организовање трибина, презентација, јавно оглашавање	30 дана од потписивања уговора	Одржавање најмање 10 трибина за 10 до 15 потенцијалних учесника	Објављен јавни позив, број тема које су припремљене и број учесника и број обухваћених служби у општини	Постојећи људски и други ресурси		Локални тим за Борбу против трговине људима и повереник	КИРС и други донатори
7.3.Избор тема, предавача, полазника	10 дана	Одабрана тема, предавач и полазници	Број полазника	Постојећи људски и други ресурси		Локални тим за Борбу против трговине људима и повереник	КИРС и други донатори
7.4.Одржавање трибина/тематских радионица	1 до 2 дана по радионици	Организовање и одржавање тематске радионице	Број учесника	Постојећи људски ресурси		Локални тим за Борбу против трговине људима и повереник	КИРС и други донатори
7.5.Извештај о завршетку реализације појединачне пројектне активности	2.квартал	Урађен извештај о спроведеним активностима, урађени флајери о	Број одржаних радионица, број обучених државних службеника	Постојећи људски ресурси		Локални тим за Борбу против трговине људима	КИРС и други донатори

		радионица ма и појмовима везаним за миграције	а				
--	--	---	---	--	--	--	--

Све активности и мере у оквиру специфичног циља 7. доприносе остваривању Циљева одрживог развоја Агенде 2030 и Глобалног компакта за миграције:

↓ Допринос ЦОР Агенда 2030	↓ Веза са Глобалним компактом о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама
Циљ 10 - Смањење неједнакости Потциљ 10.7.	Циљ 2. - Смањивање негативних покретача и структуралних фактора који приморавају људе да напуштају своје државе порекла
Циљ 16 - Промовисати мирољубива и инклузивна друштва за одрживи развој, обезбедити приступ правди за све и изградити ефикасне, поуздане и инклузивне институције на свим нивоима Потциљ 16.1, 16.3, 16.6, 16. а, 16.б.	Циљ 7. - Проучавање и смањивање фактора рањивости у миграцијама
Циљ 17 - Партнерством до циља Потциљ 17.16.	Циљ 10. - Спречавање, сузбијање и искорењивање трговине људима у контексту међународних миграција

Специфични циљ 8: У периоду од 2023-2026. године, у складу са демографском политиком општине, спровести најмање 5 радионица у основној и средњој школи на тему потенцијала и подстицаја за запошљавање, предузетништво, обезбеђивања некретнина као и могућности и издвајање финансијских средстава при формирању породица које пружа општина и држава са циљем ублажавања негативних ефеката одлива становништва.

Активности	Период реализације	Резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнер и у реализацији
				Буџет општине и/ или остали локални ресурси	Остали извори		
8.1. Потписивање уговора са донатором за реализацију обука/ тематских радионица у складу са правилима и наменом доступног финансирања	10 дана од одобравања пројекта од стране донатора	Обезбеђена финансијска средства	Потписан уговор, висина средстава	Постојећи људски и други ресурси	Износ донаторских средстава није унапред познат	Локална самоуправа, Савет за миграције	КИРС и други донатори
8.2. Предузимање припремних радњи за организовање обука, презентација, јавно оглашавање	30 дана од потписивања уговора	Одржавање најмање 5 обука- радионица за 15 до 30 потенцијалних учесника	Објављен јавни позив, број тема које су припремљене и број учесника и број обухваћених служби у општини	Постојећи људски и други ресурси		Локална самоуправа	КИРС и други донатори
8.3. Избор тема, предавача,	10 дана	Одабрана тема, предавач и	Број полазника	Постојећи људски		Локална самоуправа	КИРС и други донатори

полазника		полазници		и други ресурси			
8.4.Одржавање обука/тематских радионица	1 до 2 дана по радионици	Организоване и одржавање тематске радионице	Број учесника	Постојећи људски ресурси		Локална самоуправа	КИРС и други донатори
8.5.Извештај о завршетку реализације појединачне пројектне активности	2.квартал	Урађен извештај о спроведеним активностима, урађени флајери о радионицама и појмовима везаним за миграције	Број одржаних радионица, број укључених државних службеника	Постојећи људски ресурси		Локална самоуправа Надлежно Министарство	КИРС и други донатори

Све активности и мере у оквиру специфичног циља 8. доприносе остваривању Циљева одрживог развоја Агенде 2030 и Глобалног компакта за миграције:

↓ Допринос ЦОР Агенда 2030	↓ Веза са Глобалним компактом о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама
Циљ 10 - Смањење неједнакости Потциљ 10.7.	Циљ 2. - Смањивање негативних покретача и структуралних фактора који приморавају људе да напуштају своје државе порекла
Циљ 16 - Промовисати мирољубива и инклузивна друштва за одрживи развој, обезбедити приступ правди за све и изградити ефикасне, поуздане и инклузивне институције на свим нивоима Потциљ 16.1, 16.3, 16.6, 16. а, 16.б.	Циљ 8. – Континуиран, инклузиван и одржив економски раст, пуна и продуктивна запосленост и достојанствен рад за све Потциљ 8.3, 8.5, 8.6, 8.9 и 8.б.
Циљ 17 - Партнерством до циља Потциљ 17.16.	Циљ 10. Смањење неједнакости унутар и између држава Потциљ 10.2, 10.7, 10.6